Internationale Bauausstellung Parkstad

provincie limburg

Colofon

Uitgave
Provincie Limburg
bezoekadres: Limburglaan 10 te Maastricht
postadres: Postbus 5700, 6202 MA Maastricht
tel.: +31 (0)43 389 99 99
e-mail: postbus@prvlimburg.nl
www.limburg.nl

16-275

Internationale Bauausstellung Parkstad

IBA Kader

Maastricht, mei 2016

Inhoud

1. Inleiding 6
1.1. Aanleiding 9
1.2. Afbakening 10

2. Wat is IBA Parkstad? 12
2.1. Doelstelling IBA 13
2.2. Relatie met het Coalititeakkoord 2015-2019 17
2.3. Relatie met provinciale programma's en projecten 19

3. Kaders IBA Parkstad 30
3.1. Inhoudelijk kader IBA 31
3.2. Financieel kader 32
3.3. Juridisch kader 33

4. Werkwijze IBA Parkstad 38
4.1. Kwalificatieproces in de praktijk, IBA Practical 39
4.2. IBA Public 44
4.3. IBA Academy 45
4.4. Financieel kader in de praktijk 46
4.5. Mijlpalen 48

5. Hoe gaat de provincie om met IBA Parkstad? 50
5.1. Hoe gaan wij om met de IBA middelen? 51
5.2. Apparaatskosten 51
5.3. Projectbegeleidingskosten/ procesmiddelen 52
5.4. Projectbijdragen 52
5.5. Buitenkansen/ flankerend beleid 53
5.6. Conclusie 54

6. Bijlage 1 55

1 Inleiding

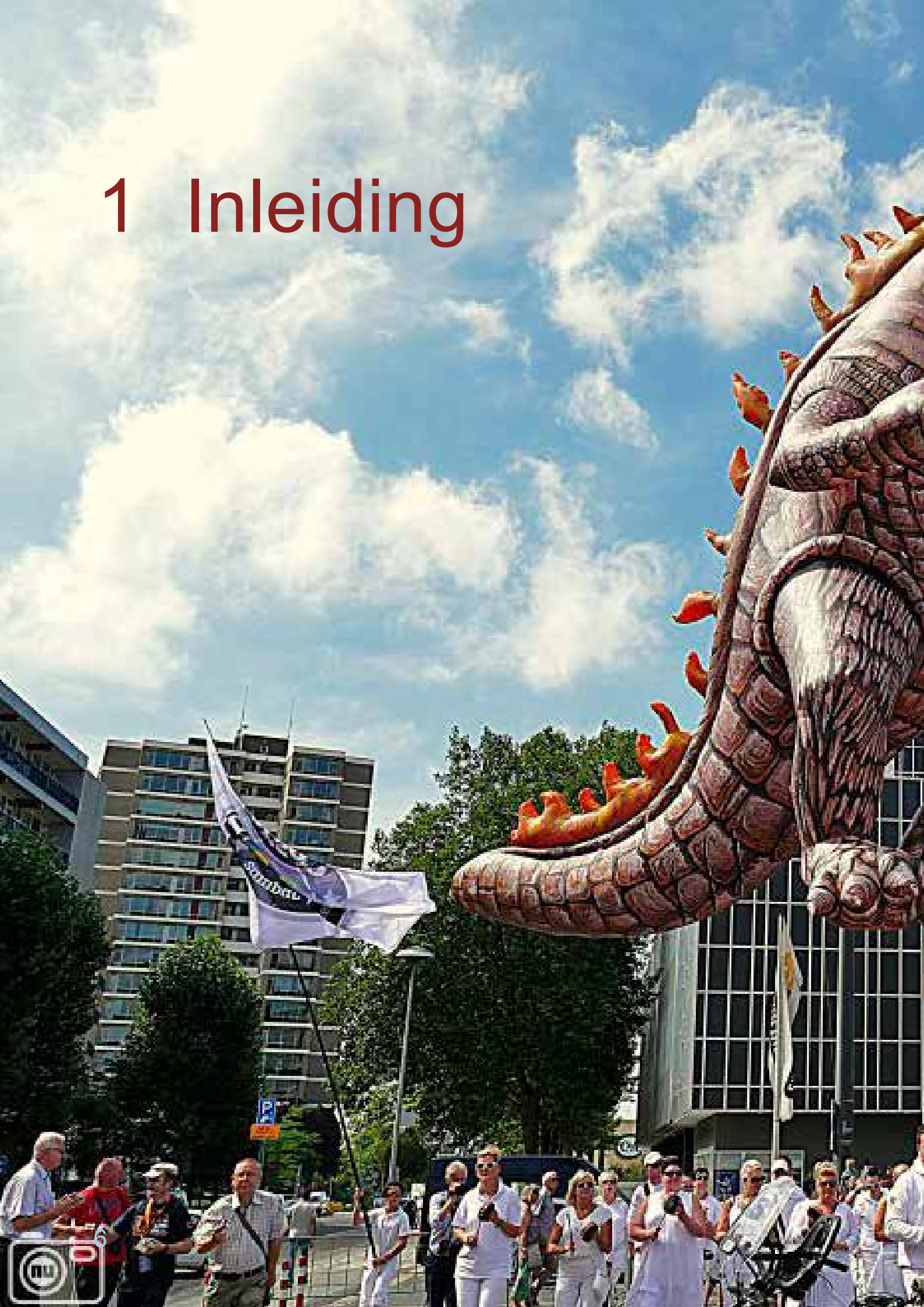

Het is dat het fenomeen IBA al ruim honderd jaar bestaat, anders was het in Parkstad Limburg uitgevonden. Want als er één regio is die voor het eerst in de historie buiten Duitsland het logische decor vormt van IBA, is het toch wel Parkstad Limburg. De regio gaat mede aan de hand van IBA haar identiteit weer terugvinden. Met het wegvallen van de mijnindustrie leek die regionale trots ernstig aangetast of zelfs helemaal verdwenen.

Grootse evenementen zoals bijvoorbeeld ‘Cultura Nova’ en ‘Serious Request’, de bekroning als ‘Toeristische Top Regio’ met de winst van de Tourism for Tomorrow Award 2016 - de hoogste toeristische onderscheiding ter wereld -, maar ook de uitkomsten van het Ecorys-onderzoek ’Evaluatie Sociaal Beleid Parkstad Limburg’ laten zien dat de mijnsluiting niet langer als excuus gebruikt mag worden. Ondernemerschap, ruimte geven aan talent en vooral insteken bij de jeugd betekenen dat wij meer moeten aansluiten bij de dynamiek in de samenleving, in plaats van andersom. Creëer een nieuwe context voor en vanuit mensen om initiatief te nemen en te participeren naar vermogen!

Parkstad zoekt samen met de bevolking naar een nieuwe bestaansgrond, een nieuw toekomst-perspectief met IBA Parkstad als innovatieve, creatieve en duurzame TomTom voor de toekomst. Een optimistische toekomst, waarin de regio de kans krijgt zich opnieuw uit te vinden. Kortom: IBA is geknipt voor Parkstad Limburg.

Wij zijn ervan overtuigd dat die dynamische metamorfose al is gestart met IBA Parkstad. Want IBA werkt van onderop. Het is beslist geen van hogerhand opgelegd beleid, maar een gezamenlijke en breed gedragen route naar een nieuwe toekomst met nieuwe uitdagingen. Vernieuwende projecten trekken samen op naar het resultaat in 2020: de Internationale Bauausstellung. Parkstad geeft met IBA een impuls aan economie, ruimte én samenleving. Tot 2020 functioneert IBA Parkstad als laboratorium en is het een motor voor vernieuwende ideeën en toonaangevende projecten.
De essentie van de IBA-opgave bestaat uit een reeks spraakmakende en hoogwaardige projecten die Parkstad Limburg transformeren en vernieuwen en die worden gedomineerd door een van de volgende drie thema’s:

1. **Flexibele Stad:** Parkstad stelt zich flexibel en veerkrachtig op.
   Herbestemming en tijdelijk gebruik van gebouwen.
2. **Energie Stad:** Parkstad wordt een bron van energie voor zichzelf en voor de omgeving.
   Omdenken van fossiele naar alternatieve energiebronnen.
3. **Recycle Stad:** Materialen uit sloop en afvalstoffen worden slim hergebruikt.
   Intelligent hergebruik van materialen, water, afval, voedsel.

De projecten worden in 2020 tijdens de slotmanifestatie tentoongesteld.

IBA fungeert als een katalysator die processen versnelt en de bevolking deelgenoot maakt van diverse projecten die zowel de structuur van de regio versterken als het sociale domein laten floreren. IBA gaat uit van een gemeenschappelijke noemer en geeft vorm aan nieuwe

maatschappelijke ontwikkelingen. De ongeveer driehonderd projecten die tot op heden zijn ingediend getuigen van een sterk gemeenschappelijk geloof in de potentie van Parkstad.

IBA Parkstad sluit qua doelstelling naadloos aan op het **“Coalitieakkoord 2015-2019 In Limburg bereiken we meer!”** Hierin heeft de Provincie Limburg als doel om een brede agenda te voeren. In deze Brede Agenda vinden structuurversterking en het sociale domein elkaar op haast natuurlijke wijze. Ook door IBA Parkstad wordt de koppeling van structuurversterking met een stevige sociale agenda handen en voeten gegeven. IBA werkt met de bevolking aan innovatieve, creatieve en duurzame projecten die de regio weer glans en nieuw elan geven. IBA maakt de regio als het ware toekomstproof. Niet door de mijnsluiting nog langer als een alibi te gebruiken waarom dingen niet van de grond komen, maar juist als een vindingrijk instrument om nieuwe energie te bundelen. IBA is gefundeerd op een optimistische toekomstvisie en wordt voortgestuwd door een geloof in vooruitgang.

Een succesvolle IBA betekent voor ons dat IBA een positieve bijdrage heeft geleverd aan projecten die een structurele bijdrage leveren aan de gebiedstransformatie van Parkstad. De primaire focus voor de provincie Limburg ligt op het doen realiseren van IBA initiatieven en verknopen met provinciale projecten en programma’s (het voeren van een Brede Agenda, IBA-iseren van beleid) met als uiteindelijke gewenste effecten:

- een structureel beter woon-, werk- en leefklimaat;
- actievere en gezondere bewoners in de regio (participatie);
- meer duurzaamheid (economisch, energetisch en sociaal);
- een positieve bijdrage in de beleving van de trots en identiteit;
- meer grensoverschrijdende samenwerking.

We hebben deze focus vertaald naar een kader dat toeziet op het beschikbaar stellen en effectief inzetten van de gereserveerde intensiveringsmiddelen voor IBA Parkstad tegen de achtergrond van borging van de publieke belangen en uitvoering van provinciale doelstellingen.

Met dit kader wordt tevens uitvoering gegeven aan de toezegging in de Memorie van Toelichting behorend bij het statenvoorstel Begroting 2016 en wordt:

- inzicht gegeven in criteria en de voorwaarden waaronder de € 25 mln. intensiverings-middelen ingezet worden en de wijze waarop de afweging tot de inzet van de intensiveringsmiddelen tot stand komt;
- de behaalde resultaten in het licht van de doelstellingen die de Provincie met IBA Parkstad heeft meetbaar en transparant te kunnen verantwoorden;
- de rol van Provinciale Staten hierbij te duiden.

1.1 Aanleiding

Op 1 oktober 2012 werd de Intentieovereenkomst IBA Parkstad ondertekend door Gedeputeerde Staten van Limburg, de colleges van de Parkstad gemeenten en de Stadsregio Parkstad Limburg. Hiermee werd het bestuurlijk fundament gelegd voor het idee van een IBA voor Parkstad.

Bij besluit van 20 juni 2013 met nummer 13-014-1 heeft Provinciale Staten van Limburg ingestemd met de provinciale deelname aan IBA Parkstad 2020 via ondertekening van de “Samenwerkings-overeenkomst IBA Parkstad 2020” en het IBA Boek als richtinggevend kader voor IBA Parkstad. Voorts is PS daarbij verzocht haar wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van de aandelenparticipatie (deelneming) in de nog op te richten Besloten Vennootschap voor de IBA Parkstad.

Vanaf de zomer 2013 werd ook door de acht gemeenteraden in Parkstad Limburg het licht op groen gezet voor de IBA. Met het ondertekenen van de “Samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad 2020”, samen met de 8 gemeenten uit Parkstad en de Stadsregio Parkstad Limburg, is op 28 oktober 2013 de weg vrij gemaakt voor het in gang zetten van de IBA Parkstad. Vervolgens hebben de Provincie Limburg en de 8 Parkstad gemeenten op 4 juli 2014 de besloten vennootschap IBA Parkstad BV opgericht.

In het **PS-besluit van 2013** is ten aanzien van de beschikbaarstelling van financiële middelen aan IBA Parkstad BV en/of projecten slechts in algemene termen gesproken en zijn concreet alleen gelden voor de organisatiekosten beschikbaar gesteld.
Hierbij was de hoofdlijn -overeenkomstig de destijds in Gedeputeerde Staten en de regionale stuurgroepen besproken lijn - dat bijdragen vanuit de provincie (in regiofondsen) niet meer ongelabeld beschikbaar worden gesteld, maar gericht naar projecten of programma's.

In 2013 heeft PS ingestemd om via twee lijnen middelen te reserveren voor de IBA Parkstad:

- gedurende 9 jaar zal jaarlijks € 500.000,- (provinciaal aandeel) beschikbaar worden gesteld aan proces- en projectmiddelen;
- projecten die door IBA gekwalificeerd zijn op basis van de kwaliteitscriteria en passen in de ambities m.b.t. de economische structuurversterking en herstructurering, dienen allereerst zoveel mogelijk door de initiatiefnemers gedragen te worden. Bijdragen van de Provincie zullen primair gezocht worden in de reguliere begrotingsposten op deze domeinen.

Projecten zullen voor dat ze (gebundeld als programmavoorstel) worden ingediend bij de AvA, eerst ter besluitvorming worden voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.

Provinciale Staten is in het vervolg in lijn met de periodieke P&C cyclus geïnformeerd.

In het voorjaar 2015 is in het **"Coalitieakkoord 2015-2019 In Limburg bereiken we meer!**" een aanvullende bijdrage van € 25 mln. gereserveerd als beleidsintensivering IBA Parkstad.
Met dit kader stellen wij voor dit bedrag te splitsen in een bedrag van € 18 mln. (gefaseerd) beschikbaar te stellen voor projectbegeleidingskosten en projectbijdragen aan IBA Parkstad BV en € 7 mln. beschikbaar te stellen aan Gedeputeerde Staten voor het uitvoeren van flankerend beleid. Dit laat onverlet dat in de gevallen waarbij sprake is van bestaand(e) en nieuw(e) beleid, provinciale projecten en programma's die mede kwalificeren als IBA projecten primair vanuit de reguliere project- en programmabudgetten van deze domeinen zal worden geput.

In aansluiting op deze bij het coalitieakkoord geraamde beleidsintensivering van € 25 mln. voor IBA Parkstad is in het najaar 2015 in de **Memorie van Toelichting behorend bij het statenvoorstel Begroting 2016** aangekondigd dat in het voorjaar 2016 een voorstel voor een beoordelings-/ beschikbaarstellingskader voor IBA, dat zal dienen als beoordelingsinstrument voor de toekenning van provinciale middelen voor IBA projecten, ter vaststelling aan Provinciale Staten wordt voorgelegd.
Dit kader kwalificeert hiermee als een nadere uitwerking van het besluit door Provinciale Staten in 2013.

In een bijeenkomst met raadsleden is aangegeven dat elementen uit dit beleidskader mogelijk ook bouwstenen kunnen zijn voor gemeentelijke toetsingskaders.

1.2 Afbakening

In dit kader wordt ten behoeve van onze bestaande 50% aandeelhouderspositie in IBA Parkstad BV nader vastgelegd wat van belang is om onze provinciale middelen op verantwoorde wijze in te zetten, zodat hierover in een transparant debat verantwoording afgelegd kan worden en tevens geborgd wordt dat provinciale doelstellingen ook daadwerkelijk gerealiseerd worden.

Dit IBA Kader gaat achtereenvolgens in op:

- de duiding en doelstellingen van IBA Parkstad;
- de relatie van IBA met bestaande provinciale kaders, programma's en projecten;
- de wijze waarop IBA provinciale doelstellingen kan versterken;
- de werkwijze van IBA Parkstad en wijze waarop IBA haar middelen beschikbaar stelt;
- de wijze waarop Provincie haar middelen aan IBA Parkstad beschikbaar stelt.

Met dit kader wordt, mede gelet op de diversiteit aan projecten bij IBA, niet beoogd een strak en eendimensionaal keurslijf in het leven te roepen waarin alle projectvoorstellen op eenduidige wijze geperst moeten worden. Al naar gelang de aard van de projecten en de beoogde rol en positie van de provincie Limburg, respectievelijk IBA Parkstad BV daarin, biedt het kader de ruimte om een voor die situatie passende oplossing te creëren, waarbij echter wel aan de binnen het kader gestelde randvoorwaarden wordt voldaan en geopereerd wordt binnen de op de aandeelhoudersrelatie IBA Parkstad BV van toepassing zijnde wettelijke kaders.

2 Wat is IBA Parkstad?

2.1 Doelstelling IBA

2.1.1 Wat is IBA?

IBA is de afkorting van Internationale Bau Ausstellung, van oorsprong een Internationale Bouwtentoonstelling, tegenwoordig een transformatie- en herstructureringsinstrument.
IBA bestaat al honderd jaar en is begonnen als een tentoonstelling voor het moderne bouwen in Duitsland. Inmiddels is het veel meer dan dat. De IBA is uitgegroeid tot een creatieve aanpak met een bewezen economische, sociale en culturele impuls voor gebieden die in verandering zijn. Het is een strategie over een periode van acht tot tien jaar die steden of regio's in transformatie met nieuwe ideeën en projecten van binnenuit versterkt, zodanig dat dit op economisch, sociaal en cultureel terrein effect sorteert. De dominante werkwijze is 'open innovatie'. Hierbij bundelen uiteenlopende gebiedspartners hun kennis en kunde. Een IBA levert dus een krachtige impuls aan de transformatie van Parkstad. IBA Parkstad kent zijn hoogtepunt in het presentatiejaar 2020. Dan presenteert de regio zich als vitale en aantrekkelijke regio waar de bewoners trots op zijn.

2.1.2 Waarom een IBA in Parkstad?

Parkstad is sinds de mijnsluitingen in de jaren zeventig in transitie. De operatie "van zwart naar groen" veranderde de regio zowel uiterlijk als in haar structuren. Elf grote mijnterreinen werden getransformeerd in woon-, werk- en groenlocaties. Nieuwe werkgelegenheid werd naar de regio gebracht met onder andere vestigingen van CBS en ABP. Deze hele operatie was sterk top down gestuurd. Veertig jaar later toont de regio opnieuw veerkracht door de uitdaging, die thema's als demografische verandering en energietransitie vragen, aan te gaan. Meer dan in de jaren zeventig en tachtig zal de weerbaarheid uit de regio zelf moeten komen. Daarbij zijn flexibiliteit, creativiteit en innovatie hard nodig om de regio weer nieuw elan te geven. Samen met de Provincie Limburg en vele andere partners is de regio Parkstad reeds onderweg de bedrijvigheid te stimuleren, de leefbaarheid van de woonwijken te verbeteren, de centra te vernieuwen, de energietransitie vlot te trekken, de landschappelijke kwaliteit beter te benutten, in samenhang met haar directe omgeving (Zuid-Limburg en de regio Aken). In gezamenlijkheid is gezocht naar een instrument dat in staat is dit proces te versterken en nieuwe krachten voor transformatie vrij te maken. Daarbij zal nadrukkelijk een rol moeten zijn weggelegd voor de eigen bewoners, het bedrijfsleven en het maatschappelijke middenveld. Met de IBA wordt de transformatiekracht van de regio Parkstad ingezet om de economische structuur van de regio te versterken. Belangrijk is dat Parkstad een attractieve regio blijft, dynamisch en met veel veerkracht.

2.1.3 Waar gaat IBA Parkstad over?

IBA Parkstad richt zich primair op twee gebiedseigen opdrachten uit het Regioprogramma: herstructurering en economische structuurversterking. Hieraan wordt invulling gegeven door bestaande fysiek-ruimtelijke projecten sterker te maken en de uitvoering van nieuwe projecten te stimuleren, die bijdragen aan een duurzame en vitale regio.

Kenmerkend voor IBA Parkstad is de open innovatie-gedachte. Ondernemers, overheden, maatschappelijke instellingen én (wijk)bewoners: ze worden zonder uitzondering uitgenodigd om kleine of grote IBA-projecten voor te stellen die de verbouwing van Parkstad slimmer, sneller en zichtbaarder maken.

IBA Parkstad staat voor de transformatie van Parkstad en leidt tot een structureel beter woon-, werk- en leefklimaat. Een IBA is een grote ingreep, een instrument, die past bij een omvangrijke uitdaging. IBA Parkstad bestaat uit een reeks spraakmakende, vernieuwende projecten die zullen bijdragen aan de transformatie van Parkstad.

De projecten komen tot stand doordat IBA:

- een platform creëert voor het uitwisselen van ideeën en het ontwikkelen van projecten die
- bijdragen aan een duurzame en vitale regio;
- 'open innovatie' centraal stelt: gebiedspartners bundelen gezamenlijk hun kennis en kunde
- en binnen het platform is ruimte om te experimenteren;
- mensen en middelen bij elkaar brengt om projecten uit te voeren en mogelijk financieel te
- ondersteunen.

2.1.4 Wanneer is IBA Parkstad succesvol?

De resultaten van de IBA Parkstad komen tot uiting in de realisatie van IBA-projecten zoals deze worden ingediend met een uiteindelijk totaal volume van geschat drie keer de inleg van de aandeelhouders. Deze projecten dragen bij aan het verwezenlijken van de regionale transformatieopgave.

Met het eigen karakter van Parkstad (met het mijnverleden en als Touristische Top Regio) als vertrekpunt zijn vanaf medio 2014 door middel van een Open Oproep (en een bottum-up benadering) ruim 300 verschillende nieuwe concepten en richtinggevende projecten aangedragen. Die richten zich onder meer op de herbestemming van gebouwen, de ontwikkeling van ruimte, flexibele stedelijke concepten, alternatieve energie, energiebesparing, duurzame mobiliteit en hergebruik van materialen. Voorwaarde hierbij was dat ze de noodzakelijke veranderingen in Parkstad slimmer, sneller, beter, duurzamer en zichtbaarder zouden maken.

- IBA Parkstad gaat als vliegwiel deze processen ondersteunen, versnellen en verbinden door het beschikbaar stellen van kennis, kunde en middelen aan projecten zonder hierin de lead te hebben of te nemen en levert hierdoor een bijdrage aan een economische structuurversterking zonder het sociaal-maatschappelijke draagvlak uit het oog te verliezen. Er zal geen sprake zijn van een verdelende rechtvaardigheid.

- IBA Parkstad draagt bij aan de uitvoering van de fysiek-ruimtelijke en economische structuurversterkende opgave van Parkstad met een krachtige sociale agenda, gericht op een duurzame en vitale regio, door in brede zin te experimenteren, ruimte te bieden voor nieuwe combinaties en de successen van de experimenten uit te dragen. Dat is de toegevoegde waarde van de IBA aan de bestaande projecten.

- IBA Parkstad stuwt dit proces voort en draagt bij aan een attractief Parkstad. IBA Parkstad versterkt het imago van Parkstad. Parkstad staat een aantal jaren volop in de schijnwerpers en groeit uit tot (inter)nationaal voorbeeld van een succesvol transformatiegebied.

- IBA Parkstad genereert zichtbare projecten. Die projecten verhogen de ruimtelijke én sociale kwaliteit van Parkstad, versterken de economie en wijzen de weg naar een innovatieve manier van werken.

- IBA Parkstad geeft een zet in de rug voor de regionale economie. Doordat IBA Parkstad constant signalen afgeeft van nieuwe bedrijvigheid, komen partijen in en buiten de regio in beweging. Nieuwe verbindingen en creatieve initiatieven kunnen zo ontstaan. IBA Parkstad zorgt voor verbindend ondernemerschap.

- IBA Parkstad ontwikkelt kennis. De regio experimenteert en bouwt kennis op. De regio kan ook enorm profiteren van de kennis binnen het internationale IBA-netwerk.

- IBA Parkstad bewerkstelligt een positieve mentaliteitsverandering bij de bewoners. Bewoners van Parkstad krijgen de kans weer trots te worden op hun stad en krijgen het gevoel dat ze centraal in Europa in een heel aantrekkelijk gebied wonen en werken.

- IBA Parkstad versterkt andere Euregionale ambities en vice versa. Ook andere regionale impulsen zoals de Brightlands Campussen: Greenport Venlo, Maastricht Health Campus, Chemelot Campus alsmede Smart Services Campus te Heerlen en de campusontwikkeling in Aachen vinden komende jaren plaats. Al deze ambities draaien om de fysieke en mentale transitie van de regio en hoe deze zich verhoudt tot 21e-eeuwse vraagstukken.

- IBA Parkstad geeft invulling aan de maatschappelijke doelstellingen van het Regioprogramma. IBA Parkstad richt zich primair op de pijlers van economische structuurversterking en herstructurering. Het programma van IBA Parkstad heeft raakvlakken met verschillende provinciale en regionale programma's met subthema's wonen, mobiliteit, duurzaamheid en energie, ruimtelijke kwaliteit en burgerparticipatie. Met de uitvoering van de IBA Parkstad wordt dus invulling gegeven aan de reeds eerder vastgestelde maatschappelijke opgaven.

IBA Parkstad genereert een (financiële en inhoudelijke) multiplier. Ervaringsgegevens wijzen uit dat IBA's die vergelijkbaar zijn met de opgave van Parkstad - zoals IBA Sachsen-Anhalt, IBA See Fürst Pückler en enkele Regionalen in Noordrijn-Westfalen - en die werken met een vergelijkbare inbreng van de overheden in de rechtspersoon (GmbH), in de regel een investeringsvolume in projecten halen van minstens factor 3. Het streven is altijd naar een zo hoog mogelijk multiplier. Een multiplier kan bijvoorbeeld ook een verhoging van de duurzaamheid of een positief effect op de werkgelegenheid zijn.

Samengevat betekent dit dat IBA Parkstad succesvol is wanneer zij inzet van kennis, kunde en middelen heeft geleverd aan projecten die een structurele bijdrage leveren aan de gebieds-transformatie van Parkstad.

2.2 Relatie met het Coalititeakkoord 2015-2019

De doelstelling van IBA Parkstad sluit naadloos aan op het **"Coalitieakkoord 2015-2019 In Limburg bereiken we meer!"** Hierin heeft de Provincie Limburg zich tot doel gesteld om een brede agenda te voeren. In deze Brede Agenda vinden structuurversterking en het sociale domein elkaar op haast natuurlijke wijze. Ook door IBA Parkstad wordt de koppeling van structuurversterking met een stevige sociale agenda handen en voeten gegeven. IBA werkt met de bevolking aan innovatieve, creatieve en duurzame projecten die de regio weer glans en nieuw elan geven. IBA maakt de regio toekomstproof. Niet door de mijnsluiting nog langer als een alibi te gebruiken waarom dingen niet van de grond komen, maar juist als een vindingrijk instrument om nieuwe energie te bundelen. IBA is gefundeerd op een optimistische toekomstvisie en wordt voortgestuwd door een geloof in vooruitgang.

IBA fungeert als een katalysator die processen versnelt en de bevolking deelgenoot maakt van diverse projecten die zowel de structuur van de regio versterken als het sociale domein laten floreren. IBA gaat uit van een gemeenschappelijke noemer en geeft vorm aan nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen. De ongeveer driehonderd projecten die tot op heden zijn ingediend getuigen van een sterk gemeenschappelijk geloof in de potentie van Parkstad.

Een succesvolle IBA betekent dat IBA een bijdrage heeft geleverd aan projecten die vervolgens een structurele bijdrage leveren aan de gebiedstransformatie van Parkstad. De primaire focus voor de provincie Limburg ligt op het doen realiseren van IBA initiatieven en verknopen met provinciale projecten en programma's (de brede agenda) met als uiteindelijke gewenste effecten:

- een structureel beter woon-, werk- en leefklimaat;
- actievere en gezondere bewoners in de regio (participatie);
- meer duurzaamheid (economisch, energetisch en sociaal);
- een positieve bijdrage in de beleving van de trots en identiteit;
- meer grensoverschrijdende samenwerking.

Deze beoogde effecten weerspiegelen de in het coalitieakkoord benoemde uitgangspunten:

1. economische structuurversterking kan niet zonder een krachtige sociale agenda en omgekeerd;
2. wij denken én handelen vanuit een grensoverschrijdend perspectief;
3. wij geven ruim baan aan die initiatieven van de Limburgse burger, de organisatie, de ondernemer en al onze partners, die Limburg welvarender, socialer en duurzamer maken;
4. wij staan voor een zakelijke financiële investeringsstrategie met oog voor efficiency en effectiviteit.

IBA is hiermee een van de instrumenten waarmee de uitvoering van het coalitieprogramma mede handen en voeten kan worden gegeven.

Legenda:

- Ambitie
- ER-doelen (strategisch)
- IBA Parkstad B.V.
- Inspanningen
- Randvoorwaarden

IBA Parkstad

Het programma IBA Parkstad (presentatiejaar 2020) is een transformatie instrument voor herstructurering en economische versterking van Parkstad. Het brengt bestaande en nieuwe fysiek-ruimtelijke projecten vanuit een inspirerend thema op een hoger plan; zodanig dat dit op economisch, sociaal en cultureel terrein effect sorteert. Uiteindelijk moet de regio zich presenteren als vitale en aantrekkelijke regio, waar de bewoners trots op zijn.

Een succesvolle IBA betekent dat zij een bijdrage heeft geleverd aan projecten die vervolgens een structurele bijdrage leveren aan de gebiedstransformatie van Parkstad. De primaire focus voor de provincie Limburg ligt op het doen realiseren en verknopen van IBA initiatieven met provinciale projecten en programma's en het beschikbaar krijgen van budgetten die aan deze projecten en programma's zijn gekoppeld. (zie Coalitieakkoord : programma 'Leven in Limburg').

- Structureel beter woon-, werk- en leefklimaat
- Duurzamer (economisch, energetisch en sociaal)
- Een attractievere Regio (identiteit)
- Betere effectuering grensoverschrijdende samenwerking
- Een positiever effect op de provincie als geheel
- Meer activeren bewoners regio (burgerparticipatie)

IBA Parkstad B.V. / IBA-projecten

- Aandeelhouder-schap in IBA Parkstad B.V. (50%) (zeggenschap/ financieel)
- Waar nodig bijdragen aan een snelle procedurele afhandeling
- Waar mogelijk en nodig experimenteer-ruimte creëren. (flexibiliteit/ kansen scheppen)
- Inzet van middelen (kennis, kunde en financieel) aan IBA B.V.
- Draagvlak bij initiërende partijen, kennisinstellingen, andere overheden en marktpartijen versterken door actief bestuurlijk en ambtelijk netwerk te activeren.
- **IBA-iseren**
  - Verknopen provinciale projecten met IBA projecten;
  - Intern draagvlak creëren bij provinciale medewerkers.

2.3 Relatie met provinciale programma's en projecten

Naast de gememoreerde borging in het Coalitieakkoord heeft IBA een grote mate van samenhang met, invloed op c.q. kan een belangrijke positieve bijdrage leveren aan het realiseren van provinciale doelen over een breed scala aan verschillende beleidsterreinen, programma's en projecten. Dit biedt kansen tot onderlinge versterking waarbij van geval tot geval bezien kan worden waar koppeling van inzet en/of budgeten mogelijk en wenselijk is.

Deze samenhang en het hieraan koppelen van mogelijke bijdragen noemen we **'IBA-iseren van beleid'** en wordt in deze paragraaf nader beschreven.

IBA levert haar bijdrage op 2 manieren:

1. de bij IBA (van onderop) ingediende projectvoorstellen dragen (gedeeltelijk) bij aan de realisatie van Provinciale doelen in brede zin zoals deze onder andere in het Coalitieakkoord zijn geformuleerd;
2. IBA levert door een rechtstreekse kwaliteitsimpuls bij aan de verbetering van (bestaand) provinciaal beleid, programma's en projecten. Hiermee wordt duidelijk dat IBA de corebusiness raakt van alle betrokken partners.

Ten aanzien van besluiten omtrent de uitvoering van dit beleid, programma's en projecten is en blijft Provincie Limburg zelfstandig haar afwegingen maken en zal met het oog op de uitvoering hiervan primair uit de reguliere project en programmabudgetten en/of reguliere begrotingsposten van deze domeinen blijven worden geput. IBA Parkstad kan uiteindelijk (onder voorbehoud van goedkeuring van de AvA) complementair aan het leveren van kennis, kunde en creativiteit ook een financiële bijdrage leveren met het oog op het doen uitvoeren van plannen.

Omdat IBA als kwaliteitsinstrument veredelt, zorgt voor een kwaliteitsverbetering en hiermee een positieve bijdrage aan de realisatie van beleid en projecten levert, resulteert IBA in waardecreatie. Deze waardecreatie zal niet altijd geheel meetbaar of in geld uit te drukken zijn, maar draagt daarom niet minder bij aan een positieve ontwikkeling op vlakken als welzijn, trots en identiteit. Deze bijdrage wordt zichtbaar aan de hand van zogenaamde ER- doelen, meER, betER, duurzamER, mooiER, snellER. Zie de doelenboom in § 2.2.

Om de mogelijke aanknopingspunten, dwarsverbanden en raakvlakken van deze beleidsterreinen met het instrument IBA inzichtelijk te maken zijn de volgende vragen organisatiebreed voorgelegd.

1. Welke bijdrage kan IBA leveren aan:
   a. het bereiken van de provinciale doelstellingen?
   b. het provinciale beleid als spin-off?
   c. kennis, kunde en ervaring (beïnvloeden van de mind set)?
2. Welke bijdrage kan de provincie Limburg leveren aan IBA?

De belangrijkste uitkomsten zijn op hoofdlijnen gebundeld onder de noemer van onderstaande thema's. Deze thema's laten onderling ook een grote samenhang en wederzijdse beïnvloeding zien.

a. Stedelijke ontwikkeling;
b. Sociale agenda;
c. Economische structuur versterking;
d. internationale en regionale samenwerking;
e. Provinciaal Omgevingsplan Limburg;
f. Wonen;
g. Energie en Duurzaamheid;
h. Uitvoeringsprogramma Cultuur;
i. Uitvoeringsprogramma Sport;
j. Provinciaal Verkeers- en vervoersprogramma;
k. Monumentenbeleid

a. Stedelijke Ontwikkeling

Het programma Stedelijke Ontwikkeling, dat wordt doorvertaald in een strategisch inhoudelijk kader Stedelijke Ontwikkeling, richt zich op de ontwikkeling van steden en stedelijke regio's ter versterking van het vestigings- en leefklimaat. Enerzijds gaat het om het, samen met de gemeenten, ontwikkelen van een helder profiel van de vier grote Limburgse steden en van de middelgrote steden met een regionale centrumfunctie. Anderzijds betreft het de voortzetting en verdere uitvoering van de herstructurering van een aantal wijken in Limburg, omdat deze ook bijdragen aan de leef- en woonkwaliteit en identiteit van de steden. Met bovenstaande focus en Heerlen als een van de 4 grote steden is het transformatie- en herstructureringsinstrument IBA Parkstad een meer dan voor de hand liggend onderdeel van dit programma en middel/instrument om de doelstellingen van dit programma mede te realiseren.

Steden en stedelijke regio's zijn de groeimotoren van een moderne economie. Goed ontsloten en bereikbare steden, met een sterke identiteit, die prettig leefbaar zijn en beschikken over een goed functionerend ommeland en de juist opgeleide arbeidskrachten dragen bij aan de economische ontwikkeling van de regio. De vernieuwing van wijken maakt deel uit van de dynamiek in steden. De vereisten aan de ruimtelijke inrichting en woningvoorraad van wijken zijn niet constant maar veranderen voortdurend, bijvoorbeeld onder invloed van bevolkingsontwikkelingen, economie en veranderende inzichten in de stedenbouw, ruimtelijke ordening en architectuur. De demografische en maatschappelijke ontwikkelingen zorgen voor een mismatch tussen vraag en aanbod op de woningmarkt en in de retail-sector met leegstand en dalende prijzen tot gevolg.

We streven naar vitalere, meer dynamische steden met een sterker onderscheidend eigen profiel zodat er een nog beter vestigingsklimaat en een betere complementariteit tussen steden onderling ontstaat, maar ook tussen steden en ommeland, en grensoverschrijdend. Er is ook aandacht voor de verblijfskwaliteit en beleving in de stedelijke centra van Parkstad. Met een gerichte, gezamenlijke inzet vanuit alle beleidsvelden willen we de leefbaarheid en mismatch in de woningvoorraad – ook in de in vorige coalities benoemde herstructureringswijken – samen met relevante partners en burgers verbeteren.

Middels een aantal criteria zijn de doelstellingen in het programma Stedelijke Ontwikkeling scherper geformuleerd waarbij IBA bijdraagt aan het realiseren van de volgende 3 criteria:

1. Limburg heeft krachtige steden met een heldere ontwikkelingsvisie wat betreft hun eigen profiel, identiteit en bijdrage aan de economie en werkgelegenheid, alsmede hun strategie voor oplossen van leegstand in de stadscentra;
2. in Limburg is er bestuurlijke slagkracht en bestuurlijke samenwerking tussen gemeenten en andere maatschappelijke partijen;
3. herstructurering draagt bij aan de kwaliteit en duurzaamheid van de woningen en woonomgeving, sociale cohesie, het stimuleren van ondernemerschap en een bevolking met eigen kracht.

b. Sociale Agenda

Naar aanleiding van de vaststelling van het kader Sociale Agenda en de uitkomsten beleidsevaluatie sociaal beleid Parkstad wordt samen met de IBA organisatie een voorstel ontwikkeld om IBA als instrument in te zetten voor het vergroten van de arbeidsparticipatie en sociaaleconomische positie van de bevolking in Parkstad. Met de sociale agenda zien we een aantal inhoudelijke kansen voor Parkstad de komende jaren die zowel economische als sociaal een structuurversterkende werking kunnen hebben. Hierbij denken wij aan bijvoorbeeld gezondheid en zorg (voor elkaar), veilig opgroeien en het bieden van een nieuw perspectief op werk voor de jeugd om de relatieve achterstanden in te lopen.

- initiatieven die de gezondheid, de levensverwachting en de participatie op een duurzame en structurele wijze verankeren willen wij versterken en verbreden;
- we nemen als overheid de verantwoordelijkheid door de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg te ondersteunen in de uitwerking van de Participatiewet en door middel van meer samenwerking in het regionale arbeidsmarktbeleid. Als Provincie zetten we in op het realiseren van een Limburg Werkt Akkoord ondersteunend aan het beleid van de arbeidsmarktregio's;
- als Provincie zullen wij het 'sociaal rendement' ('social return on investment') binnen de vele thema's waarbinnen wij acteren structureel verankeren en uitdragen in de programma's en projecten.

c. Economische structuurversterking

Met IBA wordt een bottom-up aanpak gestimuleerd die uiteindelijk ook moet leiden tot nieuwe economische bloei en dynamiek over de volle linie. Economische structuurversterking is daarvan een belangrijke resultante. IBA legt daar ook actief verbindingen tussen een aantal belangrijke grootschalige ruimtelijk-economische ontwikkelingen en het stimuleren van ondernemerschap onderop. De ontwikkeling afgelopen jaren laat overigens zien dat reeds sprake is van een gezonde bedrijvendynamiek in een groot aantal wijken met zelfs een bovengemiddeld aantal starters. Concreet wordt de samenwerking gezocht met:

- projecten die ontwikkeld worden vanuit het Investeringsprogramma Toerisme & Recreatie 2016-2019 waarin ondernemerschap, kwaliteit en crossovers sleutelbegrippen zijn. De winst van de 'Tourism for Tomorrow Award 2016' - de hoogste toeristische onderscheiding ter wereld – zal een extra stimulans zijn om deze ambities te realiseren;
- in het verlengde daarvan, de doorontwikkeling van de zogeheten 'Leisure ring' en de betere infrastructurele ontsluiting die de komst van de Buitenring met zich meebrengt voor o.a. de toeristisch-recreatieve sector;
- de ontwikkelingen op en rondom de Smart Services Campus zowel op het gebied van de fysieke locatie als het aansluiten van het regionale MKB en innovaties op het gebied van big data en visualisatie-technieken.

De Smart Services Campus (SCC) ontwikkeling vormt de groeimotor voor economische structuurversterking in Limburg met als kristallisatiepunt de campus (GK2 en omgeving) in Heerlen. De campusbewoners vormen een community van grote en kleine bedrijven (MKB'ers en start-ups), studenten en onderzoekers die samen werken aan nieuwe business en opleidingen. Minstens zo belangrijk is dat de campusontwikkeling ingebed wordt in het regionale economische ecosysteem. Alleen al in Parkstad zijn 16.000 mensen werkzaam in de financiële administratieve sector. IBA kan een belangrijke rol spelen in het verbinden van de campusbewoners en de omgeving (bedrijven, kennisinstellingen en onderwijs en zelfs de bewoners). Daarnaast speelt de SSC een rol in het verbinden van de overige Brightlands campussen. Naast de economische structuurversterking draagt de campusontwikkeling ook bij aan de Sociale Agenda doordat expliciete doelstellingen zijn opgenomen voor omscholings-trajecten en leer-stageplekken (elk 1000 FTE in 10 jaar).

IBA kan dus helpen bij het uitbouwen van het ecosysteem van de Smart Services Campus op zowel fysiek, economisch als sociaal vlak.

d. Internationale en regionale samenwerking

Er is geen IBA Parkstad mogelijk zonder een sterke inhoudelijke verbinding met stad en regio Aken. Met Limburg als meest internationale provincie van Nederland is ons grensoverschrijdend beleid een rode draad in het coalitieakkoord. We redeneren niet vanuit instituties, visies of structuren maar vanuit concrete opgaven waar Limburg voor staat. We denken in kansen als we een forse impuls geven aan het euregionale beleid op het terrein van de arbeidsmarkt, onderwijs, toerisme & recreatie, cultuur en bereikbaarheid. Daarbij maken we onze inspanningen en resultaten zo concreet en zichtbaar mogelijk voor de Limburgse burger.

IBA Parkstad maakt de wijze waarop ze invulling geeft aan deze verknoping onder andere zichtbaar door samen met de Städteregion Aachen de samenwerking tussen (IBA-) Parkstad en de stadsregio Aachen te presenteren tijdens het Politiek Atelier over grensoverschrijdende samenwerking in het kader van NL-voorzitterschap EU in Brussel. Daarbij werkt IBA intensief samen met en wisselt actief kennis en ervaringen uit met lopende IBA initiatieven in Bazel, Wenen en Heidelberg. Bovendien is IBA-Parkstad gevraagd zichzelf te presenteren tijdens de architectuur biënnale in Venetië.

Met het oog op een mogelijke samenwerking met andere (buur)gemeenten, steden, gebieden of regio's (zoals bijvoorbeeld de Westelijke Mijnstreek) is door IBA een kader vastgesteld waarbij focus op de primaire doelstellingen van IBA, projectmatige samenwerking, kostenneutraliteit en uitvoerings-gerichtheid de kernkwaliteiten zijn. Praktische samenwerking vindt alsdan plaats in een vorm waarbij de beoogde partner(s) of regio vanuit een eigenstandige organisatie zich op afstand laat bijstaan en/of laat adviseren door IBA zonder dat sprake is van het beschikbaar stellen van middelen door IBA.

e. Provinciaal Omgevingsplan Limburg

In de afgelopen decennia heeft zich met name in Parkstad een kentering voltrokken, met enorme gevolgen op ruimtelijk, economisch en sociaal vlak. Demografische groei is omgeslagen in krimp, met als ruimtelijk gevolg een geringere behoefte aan woningen, kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel met leegstand als negatief effect. De grootschalige transformatieopgaven waar deze regio voor staat, zijn onder de noemer dynamisch voorraadbeheer een belangrijke rode draad in het provinciaal beleid (POL2014) en vormden mede de aanleiding voor het organiseren van een IBA in Parkstad. Het accent moet verschuiven van kwantiteit naar kwaliteit. IBA kan een waardevolle bijdrage leveren door:

- de wijze waarop je invulling geeft aan transformatie van de regio en de herbestemming van de bestaande voorraad aan gebouwen;
- een voorbeeld- en aanjaagfunctie te zijn;
- het kunnen duiden van de identiteit van de streek;
- ons te leren hoe zij met burgerparticipatie waardevolle projecten van de grond krijgt.

De provincie Limburg kan op haar beurt kennis inbrengen op verschillende beleidsterreinen (wonen, ruimtelijke economie, landschap, natuur, archeologie enz.), deelnemen in projecten in de streek en inzetten van haar netwerken in de streek en het aangrenzende buitenland.

f. Wonen

Wonen, werken en leven zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, zoals verwoord in het coalitieakkoord: "…Werken, wonen, leven liggen dicht bij elkaar en het beleid zien we daarom in samenhang…". Mede door de krimp en vergrijzing in de IBA-regio zijn al deze onderwerpen van groot belang voor projecten en initiatieven binnen deze regio. Door burgerinitiatieven op gebied van wonen en sociale participatie via IBA de ruimte te geven en te stimuleren dragen deze mede bij aan de gezondheid en levensverwachting van de inwoners van Parkstad. Bijzondere aandacht verdienen wijken/dorpen waar dat nog niet vanzelfsprekend is. IBA zal met een wijkgerichte aanpak met name een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering (van de fysieke aspecten/ voorzieningen) door het ondersteunen en stimuleren van initiatieven in de woon- en leefomgeving en hierdoor tevens informatie/kennis kunnen opleveren voor toekomstig te ontwikkelen beleid.

Leerzaam kan zijn dat IBA mogelijk ideale ingrediënten biedt om als Provinciale organisatie te leren te werken aan een gezamenlijk groter belang en zaken niet separaat (inhoudelijk) aan te vliegen. Oftewel samen doelen realiseren i.p.v. afzonderlijk regels toepassen (Expeditie Ruimte). Hierbij moeten we als organisatie onze bijdrage niet willen beperken tot de inzet van ons netwerk en instrumentarium (beleid/financieel) maar willen nadenken over het complementair hieraan leveren van aanvullende subsidies, leningen/borgstellingen voor IBA (of IBA waardige) initiatieven.

g. Energie en Duurzaamheid

Duurzaamheid is een belangrijk doel bij IBA. Het provinciaal beleid voor energietransitie is opgenomen in het POL2014 en wordt in 2016 verder uitgewerkt in 3 regionale visies inclusief uitvoeringsprogramma's (dus ook voor Zuid-Limburg). In Parkstad is door de Regio Parkstad al een aanpak ontwikkeld: PALET. Deze wordt betrokken/geïntegreerd in het uitvoeringsprogramma. We onderscheiden in onze aanpak 4 "doelgroepen": gebouwde omgeving, industrie/bedrijvigheid, mobiliteit, landbouw en natuur. Voor Parkstad ligt de focus op de eerste 2 doelgroepen en deze sluit hiermee goed aan op de focus van IBA, die ook vooral op gebouwde omgeving en bedrijvigheid focust.
Wat betreft sociale agenda kan ook de energietransitie een bijdrage leveren, omdat juist energiebesparing leidt tot lokale/regionale werkgelegenheid waarbij ook SROI goed inzetbaar is.

IBA kan vanuit bovenstaande optiek dus een belangrijke bijdrage leveren aan de bewustwording/ het beïnvloeden van de mindset m.b.t. energietransitie bij partijen die projecten aandragen die zich lenen voor co-creatie met energie. Hierbij kan worden gedacht aan het benutten van restwarmte (watertoren Schimmert), aardwarmte (mijnwater) voor het verwarmen van gebouwen, het ontwikkelen van zonneparken op grootschalige daken of vrijkomende terreinen. Natuurlijk zijn ook zon PV op woningen en windenergie (beperkt i.v.m. nationaal landschap) mogelijk. Op innovatiegebied zien wij in Parkstad m.n. kansen voor smart grids, gelijkspanningsnetwerken en energieopslag.

De provincie Limburg kan, als dat voor IBA-projecten relevant is, kennis en netwerken aanleveren die voor co-creatie met IBA van belang zijn. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld programma's met gemeenten, netwerken met woningcorporaties, ontzorgingsprojecten, warmte-netten, netwerkbeheerders, wind-projectontwikkelaars, ketensamenwerking in bouw/ installatiebranche, maar ook door het beschikbaar stellen van een "nulmeting" energie, potentiekaarten voor windenergie, zonne-energie, warmte (restwarmte, WKO, geothermie) etc. Hierbij zullen de Cradle-to-Cradle principes niet uit het oog worden verloren waarbij de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen en opwaardering van afvalstoffen belangrijke uitgangspunten vormen. Een efficiënter grondstoffengebruik en de economische kansen die hierdoor worden geboden dragen bij aan een succesvolle circulaire economie.
Er zijn momenteel ook twee fondsen beschikbaar: de Duurzaamheidsleningen voor particulieren en het Limburgs Energiefonds voor bedrijven en ontwikkelaars.

h. Uitvoeringsprogramma Cultuur

IBA Parkstad kan bijdragen aan de realisatie van de beleidsuitgangspunten voor het cultuurbeleid zoals deze onder andere zijn opgenomen in de Accentennotitie Cultuur "Bloeiend Limburg" (december 2014) en het Uitvoeringsprogramma Cultuur juli 2015 t/m 2017 "Limburg Culturele Werkplaats".

Dit is belangrijk omdat de culturele en creatieve sector bijdragen aan de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van de leefomgeving in Limburg doordat er verbindingen tot stand gebracht worden met de sectoren toerisme, recreatie, ruimte, natuur, zorg, welzijn en/of sport. (Kwetsbare) burgers genieten van en/of dragen bij aan culturele en creatieve projecten en initiatieven. De inzet zal gericht zijn op onder andere het:

- bevorderen van de aansluiting van de culturele en creatieve sector bij projecten en initiatieven in het kader van stedelijke ontwikkeling, met name IBA Parkstad, en grijpen van een buitenkans in het kader van de Euregionale culturele samenwerking als deze zich voordoet;
- promoten van de Limburgse cultuursector als nevenactiviteit op bovenregionale niet-culturele evenementen met een (inter-)nationale uitstraling en waar burgers vooral genieten, zoals die bijvoorbeeld plaatsvinden binnen de sectoren sport, recreatie en toerisme.

i Uitvoeringsprogramma Sport

Het provinciale sportbeleid is vastgelegd in Uitvoeringsprogramma Sport 2015-2017 "Sportend Limburg bereikt meer!" en het daaronder liggende beleidskader "Accentennotitie Sport Limburg Beweegt!". Beide kaders sluiten naadloos aan op het Coalitieakkoord 2015-2019 "In Limburg bereiken we meer". Hoewel uiteraard het sportbeleid centraal staat, vragen de sociaal/ maatschappelijke en economische opgaven om integrale verbinding met andere beleidssectoren. Daarom wordt actief de verbinding gelegd tussen sport en

- de economische structuurversterking;
- de brede sociale agenda;
- Euregionale ontwikkelingen en infrastructuur;
- ruimte en natuur;
- onderwijs;
- de (Eu)regionale fietsinfrastructuur mede in relatie tot toerisme.

IBA kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren door het inzetten van sport als middel om maatschappelijke en economische doelen te verwezenlijken c.q. stevig te ondersteunen. Met ander woorden inzetten zowel op de harde als op de zachte sportinfrastructuur.

In het kader van de uitrol Sportzone Limburg en het sportaccommodatiebeleid is van belang om te komen tot afspraken op Parkstad niveau en daarmee een samenhangende programmatische aanpak. IBA Parkstad levert inmiddels in diverse vormen bijdragen aan initiatieven zoals Talentontwikkeling met Topsport Limburg en de Ontwikkeling op de Wilhelminaberg te Landgraaf (met o.a. SnowWorld).

Met het leveren van een bijdrage aan het Evenement Pro Freestyle (Urban sports), waarbij voor de toekomst mogelijk verbindingen worden gelegd naar het International Breakdance Event IBE (Urban Culture/verbinding Sport en Cultuur), draagt IBA niet alleen bij aan het tot stand brengen van dit initiatief, het draagt bij aan de profilering van IBA zelf en onderbouwt (mede) de identiteit (Urban) van de Stad Heerlen waarmee wederom een verbinding met Stedelijke Ontwikkeling wordt gelegd.

j. Provinciaal Verkeers- en vervoersprogramma

Het voor mobiliteit relevante beleidskader is het 'Provinciaal Verkeers- en vervoersprogramma (PVVp-2014)', zoals deze in december 2014 door PS is vastgesteld. Kern van dit kader is de (economische) bereikbaarheid van Limburg in stand houden en waar nodig verbeteren door het bieden van een gericht aanbod van mobiliteitsvoorzieningen enerzijds en door een efficiënt gebruik van deze vervoersvoorzieningen anderzijds. Daarmee draagt het verkeers- en vervoersbeleid bij aan een excellent, grensoverschrijdend leef- en vestigingsklimaat en is daarmee een van de pijlers van een succesvolle IBA.

Onderzocht wordt op welke wijze IBA een bijdrage kan leveren aan onder meer:

- het Uitvoeringsprogramma Fiets 2016-2019, waarin de belangrijkste fietsopgaven in Limburg worden benoemd, zoals snelfietsroutes (Heerlen en Kerkrade naar Aken en Heerlen – Sittard), toeristische themaroutes in Parkstad en het kunnen aanhaken bij Velo-City Aken (e-bikes);
- een eventuele follow-up van het O.V. pilotproject Wensbus waarbij wordt onderzocht hoe het busvervoer in een aantal kleinere Limburgse kernen vraaggerichter georganiseerd kan worden;
- overstappunten. Met de aanpak van overstappunten (bushaltes, stations, carpool, Park & Bike etc.) wordt een bijdrage geleverd aan een aantrekkelijk openbaar vervoer in Limburg én een verbinding gelegd tussen te ondernemen (o.a. Leisure)activiteiten in Limburg met bewoners en bezoekers;
- majeure fysieke infraprojecten (wegen, O.V.). In de regio Parkstad wordt hard gewerkt aan majeure fysieke projecten. Denk alleen al aan de Buitenring Parkstad Limburg (BPL) of bijvoorbeeld aan verbetering van de spoorlijn Heerlen-Herzogenrath;
- O.V.-concessie 2016-2031;
- pilots duurzame bussen. De Grensregio Charlemagne laat een haalbaarheidsstudie uitvoeren naar het (grensoverschrijdend) inzetten van e-bussen tussen Heerlen, Aachen, Kerkrade, Avantis en Herzogenrath. IBA zou kunnen nagaan op welke wijze zij kan bijdragen in een nog betere integrale omgevingskwaliteit dan nu 'alleen maar inzetten e-bussen'? Dit mede in relatie tot de nieuwe OV-concessie 2016-2031 die een afspraak met Arriva omvat over een transitiepad naar zero emissie bussen (stapsgewijze introductie) en in 2026 alle bussen zero emissie.

De provincie Limburg kan, als dat voor IBA-projecten relevant is, grensoverschrijdende en/of interbestuurlijke netwerken inzetten voor lobbying, draagvlak, kennisbronnen en/of eventuele subsidies. Hierbij kan worden gedacht aan netwerken richting EU (EU TEN-t-subsidies, bijv. voor railagenda-projecten, ook in Parkstad), rijk (MIRT-overleg, rijksmiddelen), euregio-platforms (bijv. voor EU Interreg-A projectsubsidies, ook in Parkstad) of bijv. aan regio-platforms als het regionaal mobiliteitsoverleg (RMO Parkstad).

k. monumentenbeleid

IBA kan een bijdrage leveren aan het verbinden van de opgave van behoud van monumenten met

het leefbaar en aantrekkelijk maken van het Parkstad gebied. Eén van de uitgangspunten in het nieuwe monumentenbeleid is dat we meer aandacht hebben voor het monument in zijn omgeving. IBA kan helpen om verschillende opgaven met de restauratie en herbestemming te verbinden. Ook kan IBA de lokale betrokkenheid bij monumenten/erfgoed stimuleren. In feite zien we dit effect al terug in de oogst van projecten; veel projecten betreffen erfgoed. Daarnaast nodigt IBA ook uit het verhaal van de regio te vertellen. Ook dat is onderdeel van ons monumentenbeleid.

De kerkenherbestemmingsproblematiek in Parkstad is een goed voorbeeld waarin al deze doelstellingen en de meerwaarde van IBA terugkomen. De herbestemming van kerken vraagt om lokale betrokkenheid en initiatieven. Ook zijn oplossingen veelal pas te vinden door verbindingen te leggen met natuur, recreatie, toerisme, sport, cultuur, leefbaarheid en andere beleidsdomeinen.
IBA kan ons goede voorbeelden opleveren van nieuwe wijzen van herontwikkelen van grote monumentale complexen. In die zin draagt dat bij aan ons instrumentarium om leegstand van monumenten te voorkomen.

IBA ondersteunt ook de meer sturende rol (als soort makelaar) die we vanuit monumentenbeleid willen innemen bij herbestemmingen. Meer gericht zijn op het leggen van verbindingen met andere partijen en ander beleidsvelden.
Ook hierbij kan de Provincie kennis en kunde leveren ten aanzien van monumenten. Er is veel lokale kennis én specifieke kennis per categorie monument (kerken, boerderijen, industrieel erfgoed). Ook zijn er goede relaties met eigenaren (waaronder het Bisdom).

3 Kaders IBA Parkstad

Bij PS-besluit van 2013 heeft Provinciale Staten ingestemd met de provinciale deelname aan IBA Parkstad 2020 via ondertekening van de “Samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad 2020” en het IBA Boek. In deze samenwerkingsovereenkomst zijn het construct en daarmee ook zowel het inhoudelijk kader als de financiële en juridische kaders voor IBA Parkstad opgenomen. In het IBA Boek, dat periodiek door de directie van IBA wordt geactualiseerd, worden deze richtinggevende kaders herhaald.

Met het ondertekenen van de “Samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad 2020” door de Provincie, de 8 gemeenten uit Parkstad en de Stadsregio Parkstad Limburg op 28 oktober 2013 zijn deze kaders voor IBA Parkstad vastgesteld.

Na oprichting van de besloten vennootschap IBA Parkstad BV is de vennootschap vervolgens middels de “Toetredingsovereenkomst IBA Parkstad BV tot de Samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad 2020” toegetreden tot de samenwerkingsovereenkomst en is ook zij gebonden aan de bestaande inhoudelijke, financiële en juridische kaders. Voorts zijn deze kaders met en na de oprichting van IBA Parkstad BV in de statuten en een aandeelhoudersovereenkomst van de BV bevestigd, aangevuld en uitgebreid.

3.1 Inhoudelijk kader IBA

Het inhoudelijk kader van IBA Parkstad wordt ook wel uitvoeringskader genoemd en is onderverdeeld in drie sub-kaders:

- Regioprogramma;
- Drie IBA Parkstad thema’s;
- IBA Kwalificatiecriteria.

3.1.1 Regioprogramma

Tijdens de verbouwing van de regio gaat de IBA in eerste instantie uit van de maatschappelijke opgave van het Regioprogramma. Het Regioprogramma biedt een ruimtelijk-economische ontwikkelingskoers. Die is maatgevend voor het Regionaal Actieplan Bevolkingsdaling Parkstad Limburg en het Meerjarig Uitvoeringsprogramma Regiodialoog. Daarnaast vormt het Regioprogramma de inhoudelijke basis voor samenwerking met de stadsregio Aken. Het Regioprogramma is vastgelegd door Parkstad, Provincie Limburg en het Rijk. Inhoudelijk richt het zich op herstructurering en economische structuurversterking. De IBA heeft alles in zich om het Regioprogramma op een vernieuwende en creatieve manier uit te voeren.

3.1.2 Gebiedseigen thema's als inhoudelijke leidraad

Een IBA verbindt mensen en projecten met elkaar en brengt projecten vanuit gebiedseigen thema's op een hoger plan. Voor IBA Parkstad zijn drie thema's geformuleerd die leidend zijn:

1. **Flexibele Stad:** Parkstad stelt zich flexibel en veerkrachtig op.
   Herbestemming en tijdelijk gebruik van gebouwen.
2. **Energie Stad:** Parkstad wordt een bron van energie voor zichzelf en voor de omgeving.
   Omdenken van fossiele naar alternatieve energiebronnen.
3. **Recycle Stad:** Materialen uit sloop en afvalstoffen worden slim hergebruikt.
   Intelligent hergebruik van materialen, water, afval, voedsel.

3.1.3 IBA Kwalificatiecriteria voor excellente projecten

Er moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- uitzonderlijke kwaliteit: het karakter van het project is origineel en onderscheidt zich kwalitatief van 'normale' projecten. Daarnaast heeft het project betekenis voor de identiteit van Parkstad;
- IBA Parkstad thematiek: de inhoudelijke thematiek van het project is breder dan alleen het Regioprogramma. Het project draagt bij aan minstens een van de drie IBA Parkstad gebiedseigen thema's;
- innovatief: het project slaat nieuwe wegen in vanuit de centrale thema's: Energie Stad, Flexibele Stad, Recycle Stad;
- structureel en economische effect: het project levert een structurele en duurzame verbetering van de locatie op. Het is ook na de IBA levensvatbaar en beschikt over een blijvende economische waarde. Daarmee draagt het project bij aan de structurele versterking van de Parkstadeconomie;
- publiek karakter: het project is zichtbaar, bezoekbaar en vierbaar tijdens de IBA-periode;
- open proces: het project moedigt een breed publiek van burgers, private en publieke partijen aan om deel te nemen. Daarnaast kenmerkt het project zich door een open en flexibel proces. Ook kan het zich aanpassen aan veranderende omstandigheden en plotselinge kansen;
- ondernemerschap: het project wordt gedragen door individuele of collectieve partijen die door krachtig ondernemerschap in staat zijn grenzen te verleggen en mensen te mobiliseren;
- realiseerbaar: het project is in 2020 klaar en voldoet dan aan de gestelde kwalificatiecriteria. Bovendien levert het een fysiek resultaat op en is het uitvoerbaar op basis van een sluitende begroting.

3.2 Financieel kader

De begroting van IBA Parkstad bedraagt € 45 miljoen en loopt over de periode van 2013 tot en met 2021, dus voor de gehele looptijd van IBA Parkstad. 50% van dit bedrag wordt ingebracht door de Parkstad gemeenten en de Regio Parkstad en 50% (€ 22,5 mln.) door de Provincie Limburg. In

2013 is hiervan € 4,5 mln. beschikbaar gesteld. Met de vaststelling van dit kader wordt aanvullend € 25 mln. vrijgemaakt waarvan € 18 mln. aan IBA (nader uitgewerkt in § 5.2 - §5.4) en € 7 mln. ten behoeve van provinciaal flankerend beleid (§ 5.5) beschikbaar wordt gesteld.
In de provinciale begroting 2016 is als beleidsintensivering IBA een bedrag van € 24,385 mln. opgenomen, zijnde de gereserveerde € 25 mln. minus reeds in 2015 (bij de voorjaarsnota 2015) aan IBA ter beschikking gestelde middelen ad € 615.000,-.

De financiële bijdrage van de Parkstad gemeenten wordt per jaar in gelijke delen beschikbaar gesteld. De bijdrage van de provincie Limburg wordt jaarlijks beschikbaar gesteld op basis van een door de IBA-directie opgesteld jaarplan met begroting, gekoppeld aan de IBA-programmaselectie voor het desbetreffende jaar.

IBA BV biedt jaarlijks een jaarplan, meerjarenbegroting, jaarrekening en programmaplan aan de algemene vergadering van aandeelhouders. De AvA accordeert (of verwerpt) het jaarplan, de meerjarenbegroting, de jaarrekening en het programmavoorstel waarmee het kader ontstaat en waarmee de uitvoeringsverantwoordelijkheid van de directie van IBA BV wordt gedefinieerd.

De financiële bijdragen van de Parkstad gemeenten en de provincie Limburg worden door middel van een factuur in rekening gebracht door IBA-Parkstad BV bij de aandeelhouders. De in rekening gebrachte bijdragen worden verhoogd met het geldende BTW-tarief. Deze BTW is voor de Provincie Limburg compensabel, dat wil zeggen dat deze BTW kan worden teruggevoerd van de Belastingdienst. Als gevolg van deze wijze van verrekening kan IBA BV haar inkoop BTW eveneens terugvorderen van de Belastingdienst. Hierdoor is er geen sprake van een kostenverhogende factor als gevolg van de BTW.

3.3 Juridisch kader

Met het PS-besluit van 2013 heeft Provinciale Staten ingestemd met de uitgangspunten voor de governance structuur van IBA Parkstad, welke met de ondertekening Samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad 2020” is verankerd. Op basis daarvan is vervolgens de besloten vennootschap IBA Parkstad BV opgericht en is deze BV conform de vastgestelde governancestructuur ingericht.

De zeggenschap binnen de BV is verdeeld naar rato van financiële inbreng. Op grond daarvan is Provincie Limburg voor 50% aandeelhouder en zijn de acht Parkstad gemeenten gezamenlijk voor 50% aandeelhouders.

De aandeelhouders hebben een duidelijke rol: de deelnemers in de **Algemene Vergadering van Aandeelhouders** (AvA) kunnen sturen zowel op het inhoudelijk kader (zie hierna in § 3.3.1 onder A.) als via de reguliere P en C cyclus (zie hierna in § 3.3.1 onder B.). Er is afstand gecreëerd tussen de kaderstellers (AvA) en de projectselectie (Quality board/Directie) (zie hierna in § 3.3.2).

Besluiten van de AvA hebben het karakter van het goed- dan wel afkeuren van de plannen van de directie. Een AvA mag in verband met aansprakelijkheid geen executieve sturing uitoefenen, zij mag niet in de plaats van de directie treden. De bestuurders in de AvA bevinden zich – conform de overeengekomen governance structuur die in lijn is met ons provinciaal beleid over deelnemingen – op afstand.
Gedeputeerde Staten heeft besloten dat voorafgaand aan de AvA-vergaderingen de besluitvormingsstukken van de AvA in Gedeputeerde Staten worden behandeld, zodat de aandeelhouder Provincie altijd inhoudelijk gemandateerd is.

De **directie** – die wordt benoemd door de AvA conform een door haar opgestelde profielschets en gevoerd selectieproces - speelt een centrale rol. Er is sprake van een onafhankelijke directievoering met bewindvoerende taakverantwoordelijkheden binnen de door de AvA vastgestelde kaders (zie hierna in § 3.3.1 onder B. en in § 3.3.2).

Onafhankelijke toetsing van de kwaliteit van projecten is geborgd door inrichting van de zogenaamde **Quality Board**. Hierin nemen onafhankelijke, externe professionals deel met bewezen gezag op het beoordelen van projecten met een IBA-karakter. De Quality Board geeft inhoudelijk advies aan de directie. Zij beoordelen projecten op geschiktheid conform de hiervoor in § 3.1 genoemde IBA kwalificatiecriteria (zie hierna in § 3.3.1 onder B. en in § 3.3.2).

Via IBA Parkstad BV wordt niet risicodragend geparticipeerd in de projecten en er wordt dus geen risico gelopen dat verder reikt dan de per project toegezegde stimuleringsmiddelen. Hiermee is de vennootschappelijke structuur ingekaderd.

In dit samenwerkingsconstruct voor de IBA Parkstad staat de Provincie Limburg met haar rol van 50% aandeelhouder in de besloten vennootschap IBA Parkstad BV weliswaar op afstand maar heeft daadwerkelijk (mede) invloed op de te realiseren projecten en de bewaking van de uitgangspunten van IBA Parkstad, zoals vastgelegd in de kaderstellende besluiten.

3.3.1 Het besluitvormingsproces

Hoe werkt het besluitvormingsproces binnen IBA Parkstad BV, op welke wijze worden besluiten genomen? In dit kader maken we onderscheid tussen het inhoudelijk kader van IBA enerzijds en het jaarplan, de meerjarenbegroting, de jaarrekening en het programmavoorstel anderzijds.

A. Inhoudelijk kader

Het inhoudelijk kader is de leidraad voor de te ontwikkelen jaarplannen, meerjarenbegroting en programmavoorstellen. Zowel de directie als elk der aandeelhouders kunnen het initiatief nemen om

aan de AvA een aanpassing van dit kader voor te stellen. Voor een verzoek tot het wijzigen van (de uitwerking van) programmaonderwerpen binnen het kader volstaat een gewone meerderheid van uitgebracht stemmen binnen de AvA. Echter, zowel voor het toevoegen van programmaonderwerpen die niet tot het kader behoren als voor het verwijderen van programmaonderwerpen die oorspronkelijk tot het kader behoorden, is unanimiteit binnen de AvA noodzakelijk. Ingeval er sprake is van majeure veranderingen die buiten de doelstellingen van IBA Parkstad vallen, zal daaraan voorafgaand eerst nog een voorstel daartoe ter accordering worden voorgelegd aan de raden en staten. We hebben het met majeure veranderingen dan over veranderingen in de kaderstellende elementen: het Regioprogramma, de IBA Parkstad thema's en IBA kwalificatiecriteria.

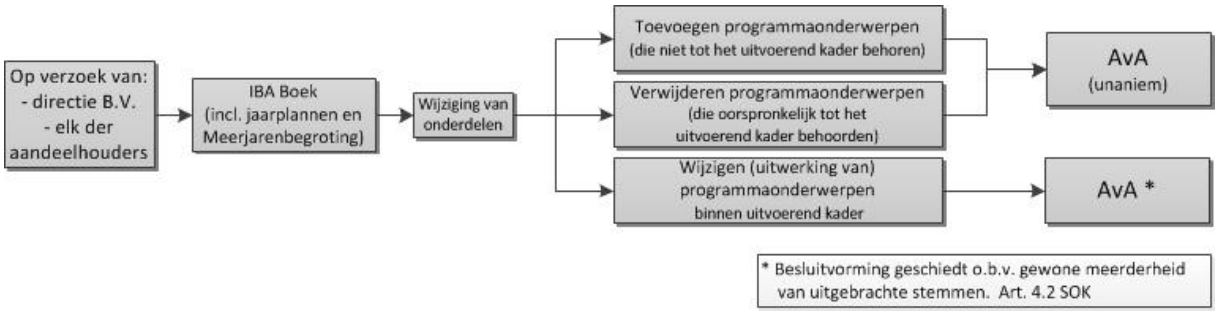

B. Het jaarplan, de meerjarenbegroting, de jaarrekening en het programmavoorstel

Op basis van het inhoudelijke kader stelt de directie jaarlijks een jaarplan, een meerjarenperspectief, een begroting, een jaarrekening en een programmavoorstel (voorzien van een advies van het Quality Board) op en legt deze ter besluitvorming voor aan de AvA. Deze besluitvorming geschiedt op basis van gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. Binnen de goedgekeurde jaarplannen kan de directie van de BV zonder extra besluitvorming van de AvA handelen.

De Provincie Limburg besluit als aandeelhouder jaarlijks over het jaarplan, de meerjarenbegroting, de jaarrekening en het programmavoorstel.

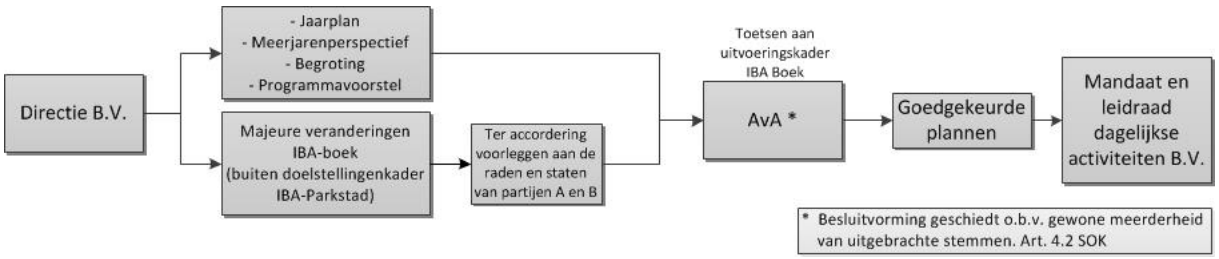

3.3.2 Het kwalificatieproces

Om inzicht te krijgen in de werking van het kwalificatieproces van projecten binnen IBA Parkstad BV dienen de verschillende stappen van IBA-idee naar IBA-label met de daarbij behorende besluitvormingsmomenten en daarvoor verantwoordelijke organen in kaart gebracht te worden. Middels een Open Oproep zijn bewoners, verenigingen, bedrijven en instellingen uitgenodigd om ideeën voor projecten in te dienen. Deze ideeën dienen aan te sluiten bij een of meer van de drie in het uitvoeringskader benoemde thema's. Na de sluiting van de Open Oproep is het kwalificatieproces, dat uiteindelijk zal leiden tot de projecten die het predikaat "IBA label" krijgen, in gang gezet.

In een eerste stap in dit kwalificatieproces vindt preselectie plaats door de directie, ondersteund door een team van internationale deskundigen (het Quality board), op basis van de drie IBA thema's. De projecten die niet voldoen vallen af. Projecten met potentie gaan door op weg naar een volgende halte in het kwalificatieproces: de tussenkwalificatie, waarin besloten wordt of een project alleen of in een cluster met andere projecten verder gaat.

In de volgende fase worden projecten verbeterd of verrijkt d.m.v. IBA instrumenten (Practical, Public en Academy). Ze worden ondersteund met kennis en kunde van IBA Parkstad BV. Het Quality board adviseert aan de directie over de kwaliteit van de projecten op basis van de IBA-kwalificatiecriteria uit het uitvoeringskader. De directie/het IBA-bureau selecteert in overleg met het Quality board projecten als ze voldoen aan alle gestelde criteria van het uitvoeringskader, de volgende halte in het kwalificatieproces.

Het kwalificatieproces wordt in de fase van preselectie en tussenkwalificatie overgelaten aan de directie/het IBA Bureau en het Quality Board. De Provincie wordt als aandeelhouder hierover regelmatig geïnformeerd.

Vervolgens dient de directie geselecteerde IBA-projecten op te nemen in een programmavoorstel en aan de AvA ter instemming en goedkeuring voor te leggen. De AvA beoordeelt de kwaliteit van het programmavoorstel als geheel. Op voordracht van de directie en mede op basis van het advies van het Quality board kent de AvA het IBA-label toe aan projecten. Vervolgens kan het project worden uitgevoerd met begeleiding en voortgangsbewaking van de realisatie door het IBA-Bureau en al dan niet een financiële bijdrage vanuit IBA Parkstad.

3.3.3 Conclusie/samenvatting

Het wijzigen van het inhoudelijke kader inclusief de IBA-kwalificatiecriteria ofwel uitvoeringskader, dat de leidraad vormt voor de te ontwikkelen jaarplannen, meerjarenplannen en programmavoorstellen, dient ter accordering voorgelegd te worden aan de AvA. De aandeelhouders zullen middels de AvA het uitvoeringskader van IBA Parkstad toetsen. De directie dient jaarlijks een jaarplan, meerjaren-begroting en jaarrekening op te stellen en ter besluitvorming voor te leggen aan de AvA. Binnen de goedgekeurde jaarplannen kan de directie van de BV zonder extra besluitvorming van de AvA handelen.
De directie dient de door de directie/IBA-Bureau in overleg met de Quality board geselecteerde projecten in een programmavoorstel, voorzien van advies door de Quality board, ter besluitvorming aan de AvA voor te leggen. Bij akkoord van de AvA verkrijgt een project het predicaat “IBA label”.

Foto: Alf Mertens

4 Werkwijze IBA Parkstad

Dit hoofdstuk heeft als doel de praktische werkwijze en hieraan gekoppeld de inzet van de middelen door IBA toe te lichten. De werkwijze en de inzet van middelen door IBA Parkstad BV vinden plaats binnen de vooraf gestelde inhoudelijke, juridische en financiële kaders.

4.1 Kwalificatieproces in de praktijk, IBA Practical

De werkwijze

De door Regio Parkstad (Nationaal verankerde) in gang gezette innovatie- agenda's wordt met behulp van de IBA versneld. Het IBA-proces wordt verdeeld over twee periodes van drie jaar. De voorbereiding loopt van 2014 tot 2017 (Definitiefase) daarop gevolgd door de implementatie tot 2020 (Operationele Fase).

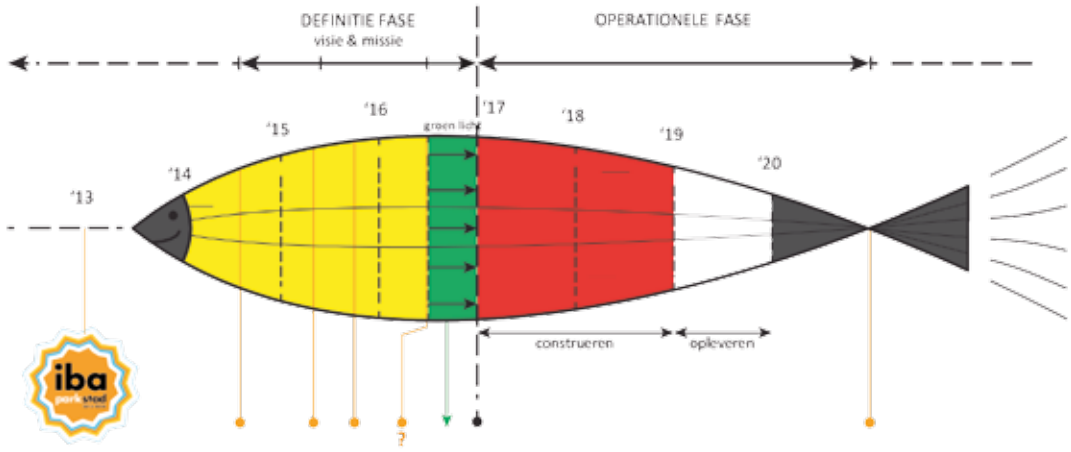

Binnen de definitiefase wordt onderscheid gemaakt in een voorbereidingsfase en een haalbaarheidsfase. Na de haalbaarheidsfase en besluitvorming door de AvA volgt de operationele ofwel realisatiefase. Dit onderscheid is belangrijk omdat IBA ten aanzien van de inzet van haar middelen onderscheid maakt naar de fase waarin het project zich bevindt. Dit onderscheid wordt in het vervolg nader geduid.

4.1.1 Werkwijze gedurende de voorbereidingsfase

In de voorbereidingsfase zijn middels de Open Oproep bewoners, verenigingen, bedrijven en instellingen uitgenodigd om ideeën voor projecten in te dienen. Mede aan de hand van deze ingezonden initiatieven en door langdurige verblijven in de regio zijn door de curator en zijn team vele waarnemingen verricht welke observaties te samen een breed kader vormen waarin zowel problemen als kansen voor de regio zijn geformuleerd.

De observaties hebben als doel overbodige ontwerppraktijken te voorkomen en gericht te voorzien in een plan van aanpak voor de problematieken van Parkstad. Deze aanpak levert dan tevens een gemeenschappelijke basis waarbinnen de algemene geldende thema's van revitalisatie (hergebruik, flexibiliteit en duurzame energie) landen.

Binnen deze thema's focust IBA Parkstad op zeven speerpunten die raken aan relevante onderwerpen van de huidige tijd. Bovendien leggen ze een directe link tussen de historie van de mijnbouw en het heden.

1. Leegstand;
2. Wonen en Zorg;
3. Leisure en Werkgelegenheid;
4. Mobiliteit;
5. Kennis en Energie innovatie;
6. Ruimtelijke structuur, Grens & Centraliteit;
7. Regionale identiteit.

Deze aanpak alsmede de observaties worden door het IBA team twee jaarlijks gebundeld en gepresenteerd in de vorm van een handboek, dat hiermee een Verzamelraam vormt met een doorkijk naar het vervolg.

Hierbij gaat IBA Parkstad uit van een onderling verbonden en interdisciplinaire werkstructuur gebaseerd op een methode van verzamelen. Ze verzamelt voorbeelden en visies vanuit de regio om deze samen te voegen in een breed en integraal besluitvormingsproces. Het verzamelen betreft niet enkel de lopende beleidsvisies, maar ook de nieuw gewenste sociale, culturele en economische innovaties.

De praktische werkwijze is vormgegeven in drie hoofdinstrumenten van IBA Parkstad. Deze instrumenten werken naast elkaar waarbij de IBA directie de lijnen uitzet en samenbrengt:

- Practical, Begeleiding en organisatie van de transformatieprojecten;
- Public, Participatie- en vrijwilligersplatform in Wisselende Werkhuizen;
- Academy, Schakel tussen culturele en academische instellingen.

Na de sluiting van de Open Oproep in december 2014 is het kwalificatieproces, dat uiteindelijk zal leiden tot de projecten die het predikaat “IBA label” krijgen, in gang gezet. In de eerste stappen in dit kwalificatieproces heeft een preselectie of categorisatie plaatsgevonden door de directie, ondersteund door een team van internationale deskundigen (het Quality board), op basis van de observaties alsmede de drie in de leidraad benoemde thema’s en speerpunten. IBA heeft daarbij naast projecten uit de Open Oproep een inventarisatie gemaakt van nog ontbrekende projecten of “missing links”. Deze zullen onder andere door middel van nieuwe oproepen (bijvoorbeeld prijsvragen in zogenaamde ontwikkelgebieden) georganiseerd worden.

Gedurende diverse AvA’s is en wordt de voortgang van deze en vervolg fase(n) aan de aandeelhouders teruggekoppeld.

4.1.2 Werkwijze gedurende de haalbaarheidsfase

In de volgende stap worden de resterende (of soms ook nieuw ingediende) projecten beoordeeld, waarbij IBA Parkstad de kwaliteit van projectvoorstellen en de haalbaarheid van de onderliggende business cases toetst alvorens de directie van IBA Parkstad deze, voorzien van advies, ter besluitvorming voorlegt aan de AVA.

De beoordeling van de plannen geschiedt volgens een getrapte methode van:

1. Belang- of kwalitatieve afweging (het kwalificatieproces door de directie, ondersteund door een team van internationale deskundigen (het Quality board));
2. Keuze van de rol van IBA, waarbij IBA Parkstad géén initiatiefnemer van projecten is of wordt;
3. De wijze waarop IBA sturing geeft of wil geven aan het realiseren van het eindresultaat;
4. De (financiële) beoordeling (haalbaarheid, uitvoerbaarheid);
5. De wijze waarop IBA Parkstad het voorstel (financieel) wil ondersteunen.

Deze methode is vergelijkbaar met de stappen zoals deze zijn beschreven in en in lijn met het provinciale afwegingskader **'Sturen in samenwerking'**.

Conform de Samenwerkingsovereenkomst en de statuten van IBA Parkstad stelt de directie jaarlijks een Jaarplan, een Meerjarenbegroting en een Programmavoorstel op voorzien van een advies van de Quality Board en legt deze stukken ter besluitvorming voor aan de AvA.

Binnen goedgekeurde Jaarplannen, Meerjarenbegrotingen en Programmavoorstellen kan de directie van IBA Parkstad zonder aanvullende besluitvorming van de AvA handelen.

IBA Parkstad voegt kennis, kwaliteit, samenhang en realiteitsgehalte toe aan initiatieven door vanaf de haalbaarheidsfase van projecten begeleiding te geven vanuit de staande IBA-organisatie èn door inhuur van specifieke kennis en kunde. Dit proces van, door de verschillende stadia van rijpheid begeleiden, verbeteren, veredelen en/of verrijken wordt **IBA Practical** genoemd. Doelstelling is dat IBA projecten doorgroeien van IBA Inspired, via IBA Attention naar IBA kandidaat. Een IBA Kandidaat is rijp genoeg om concreter verder te ontwikkelen als een uitvoerbaar project.

Voor deze haalbaarheidsfase gelden hierbij de volgende uitgangspunten:

1. IBA Parkstad is géén initiatiefnemer en neemt geen deel in de exploitatie van projecten;
2. De bijdrage van IBA bedraagt maximaal 50% van de kosten van de haalbaarheidsfase van een project;
3. Zowel financiële- als 'in kind/ureninzet' bijdragen van initiatiefnemers en/of derden gelden als cofinanciering.

Besluitvorming over begeleiding van projecten in de haalbaarheidsfase vindt op twee manieren plaats:

- indien het project is opgenomen in een vooraf door de AvA vastgesteld jaarplan met begroting en voldoet aan bovenstaande uitgangspunten dan besluit de directie van IBA Parkstad;
- indien het project niet voldoet aan bovenstaande uitgangspunten dan wordt dit als separaat beargumenteerd beslispunt aan de aandeelhouders voorgelegd waarbij de AvA besluit.

In de regel treedt de directie van IBA Parkstad vervolgens op als opdrachtgever voor de inhuur van kennis en kunde. Indien het wenselijk is dat IBA Parkstad voor haalbaarheidsfase financiële middelen overdraagt aan een initiatiefnemer dan dient deze over de inzet van deze bijdrage verantwoording af te leggen voorzien van een accountantsverklaring.

4.1.3 Werkwijze gedurende de Realisatie-/ operationele fase

De voorgaande haalbaarheidsfase wordt afgesloten met een door de initiatiefnemer op te stellen integrale business case (ontwikkeling, realisatie & exploitatie). De business case en een eventueel daaruit voortvloeiende onrendabele top worden door IBA Parkstad getoetst en voorzien van een beargumenteerd advies aan de AvA voorgelegd ter besluitvorming (in het kader van de reguliere begroting of door middel van een programmavoorstel).

Voor de realisatiefase gelden de volgende uitgangspunten:

1. IBA Parkstad is géén initiatiefnemer en neemt geen deel in de exploitatie van projecten;
2. De gemeenten ondersteunen het initiatief c.q. het voorstel
3. Een financiële bijdrage van IBA bedraagt maximaal 50% van de nog te plegen investering;
4. Een financiële bijdrage van IBA bedraagt niet meer dan de onrendabele top;
5. Alleen een financiële bijdrage van initiatiefnemers en/of derden geldt als cofinanciering.

De besluitvorming over een financiële bijdrage van IBA in de realisatiefase vindt plaats als volgt:

a. indien het project is opgenomen in een vastgesteld jaarplan met begroting of vastgesteld programmavoorstel èn voldoet aan bovenstaande uitgangspunten dan besluit de directie van IBA Parkstad;
b. indien het project nog niet is opgenomen in een vastgesteld jaarplan met begroting of vastgesteld programmavoorstel maar voldoet wel aan bovenstaande uitgangspunten dan vindt de besluitvorming op de volgende wijze plaats;
    - indien het project voldoet aan bovenstaande uitgangspunten èn de totale cumulatieve (deel-)projectbijdrage is lager dan € 250.000,--, dan besluit de directie van IBA Parkstad en wordt dit achteraf verantwoord aan de AvA (jaarrekening);
    - indien het project voldoet aan bovenstaande uitgangspunten èn de totale cumulatieve (deel-)projectbijdrage is hoger dan € 250.000,--, dan wordt het voorstel als onderdeel van een Programmavoorstel aan de AvA voorgelegd.
c. indien het project nog niet is opgenomen in een vastgesteld jaarplan met begroting en niet voldoet aan bovenstaande uitgangspunten dan besluit de AvA in het kader van een hiervoor ingediend programmavoorstel.

Naast bovengenoemde beoordelingsmethode onderneemt heeft IBA nog een aantal ondersteunende/ complementaire activiteiten namelijk IBA Public (presentatie en communicatie) en IBA Academy (kennisoverdracht en schakel tussen culturele en academische instituten).

4.2 IBA Public

IBA Public staat voor verbinden en informatie. Op diverse fora en in de Wisselende Werkhuizen worden de veelheid aan voorstellen en plannen in gang gebracht en projecten met uitvoerders in contact gebracht. Betere ideeën voor de bouw vinden op verschillende fora plaats met onder andere IBA Radio, IBA TV en IBA Expo. IBA Events presenteren de resultaten in publieke evenementen, zoals films, symposia, excursies, publicaties en tentoonstellingen.

Tijdens het eerste IBA Event op 17 april 2015 werden de geselecteerde projecten uit de Open Oproep gepresenteerd in het Parkstad Limburg Theater te Heerlen.

19 september 2015 opende de tentoonstelling 'IBA meets IBA Parkstad' in de museale ruimte van het Glaspaleis. Deze expo is een samenwerking met Schunck, waarbij enerzijds aan de hand van voorbeelden van eerdere IBA's de betekenis van een IBA voor een regio duidelijk gemaakt wordt en anderzijds de plannen van IBA Parkstad uitgelegd worden.

In de Wisselende Werkhuizen die dienen als ontvangstruimte worden ideeën onderling uitgewisseld en de bijgevoegde thema's en de projecten met het publiek gedeeld. Bij deze platforms voor participanten en vrijwilligers worden ook nieuwe impulsen opgehaald en voortgang en uitkomsten van de ontwikkelgebieden en ontwikkelraden uitgewisseld. Daarnaast legt IBA Public hier de verbinding tussen Parkstedelingen en het onderzoek van Euregionale, nationale en internationale kennisinstellingen voor verbeteringen vanuit de wijk. Deze buurtbenadering maakt het mogelijk om vanuit de wijk informatie uit te wisselen, te registreren en onderzoek te doen.

Leegstaande panden met een bijzondere geschiedenis in een aandachtsgebied worden tijdelijk aan IBA Parkstad ter beschikking gesteld om te dienen als werkhuizen. Elke plek krijgt een specifieke programmering. Tevens krijgt de wijk een impuls door het tijdelijk hergebruik van leegstaande ruimten. Indien nodig wisselen de werkhuizen van plek.

4.3 IBA Academy

IBA Academy is voor alles een netwerk van kennisinstellingen (universiteiten, hogescholen en kennisinstellingen) die zich verbonden voelen met Parkstad en IBA Parkstad opgaven. IBA Academy zorgt voor het toevoegen en beschikbaar stellen van toepasbare kennis. De kerntaak van de IBA Academy ligt in het bewerkstellingen van relevante kennisopbouw en -overdracht ten behoeve van de bouw- en ontwikkelingsopgaven. Hiervoor heeft IBA Parkstad een groot netwerk van advies-, onderwijs- en onderzoeksinstellingen opgebouwd. Daarmee ondersteunt IBA Academy de partners die werken aan IBA-opgaven door het toevoegen en beschikbaar stellen van toepasbare kennis. Simpel gezegd: IBA Academy functioneert als een doos met visitekaartjes waaruit bij een kennisvraag telkens de juiste personen of instellingen aan elkaar gekoppeld worden.
IBA Academy bewaakt zorgvuldig de hoge kwaliteit van de projecten door de integratie van een integere omgang met erfgoed, nieuw energiebeleid, technologische vernieuwing, etc.

Op het gebied van expertise- ontwikkeling en onderwijs werkt IBA Academy o.a. nauw samen met het Maastrichts Centre for Arts & Culture, Conservation and Heritage (MACCH). MACCH heeft de ambitie om als netwerkorganisatie een platform te bieden waar kennis- en cultuurinstellingen, bedrijven, creatieve industrie en overheden elkaar vinden waar het gaat om actuele vraagstukken op het gebied van kunst, cultuur en erfgoedontwikkelingen en hun juridische en economische kaders. Het kenniscentrum biedt hiermee een antwoord op de toenemende complexiteit van vraagstukken rond bescherming en gebruik van erfgoed, cultuur en kunst en de multidisciplinaire aanpak die deze vraagstukken vereisen.

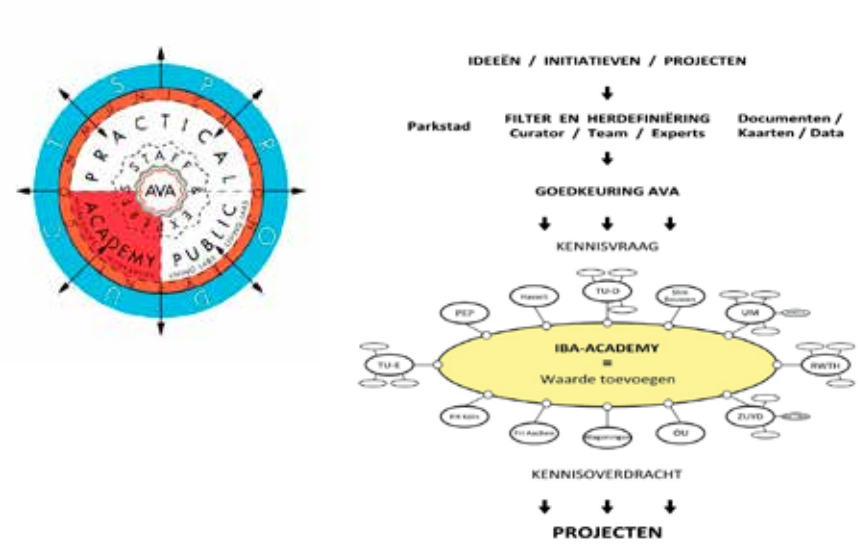

De IBA Academy faciliteert en intervenieert op drie niveaus, die elk waarde toevoegen aan de ontwikkeling van ideeën, plannen en projecten. Hiervoor wordt onder andere samengewerkt met onderwijsinstellingen zoals bijvoorbeeld de universiteiten TU Delft, TU Eindhoven, Universiteit Maastricht, Open Universiteit, Zuyd Hogeschool, RWTH, Universiteit Hasselt, maar ook BISS en NEIMED.

1. **Consult:** Initiatiefnemers van IBA Projecten worden in raad en daad bijgestaan door de experts en/of de IBA Academy om de kwaliteit te borgen.
2. **Studie en traineeship:** Afstuderende Masterstudenten van verschillende universiteiten nemen deel aan ateliers die nieuwe oplossingen bedenken voor de huidige uitdagingen op het vlak van architectuur, stedenbouw en sociaal economische opgaven. Daarnaast doe startende architecten en stedenbouwkundigen beroepservaring op bij IBA projecten via een Traineeprogramma.
3. **Ontwerpgericht onderzoek:** Meer grootschalige of lange termijnprojecten komen in aanmerking voor input van wetenschappelijk onderzoekers die hiervoor een tweejarige postdoctorale opleiding volgen (PhD en PDEng) en bij een bedrijf of instelling een realiseerbaar concept ontwikkelen.

In het principe van waardevermeerdering ligt de sleutel voor de financiering van de IBA Academy: projecteigenaren kunnen de advies- en onderzoeks- kosten beschouwen als investering in meerwaarde voor het project. De kosten daarvan worden gedekt door de projecteigenaar/ opdrachtgever op basis van een door de IBA Academy vooraf vastgestelde begroting. Naast financiering door de belanghebbende kunnen veel activiteiten op basis van bestaand commitment van de betrokken organisaties worden bekostigd. Zo hebben het Atelier Rijksbouwmeester, UM en Zuyd Hogeschool menskracht aan de IBA ter beschikking gesteld.

4.4 Financieel kader in de praktijk

Op basis van de in de paragrafen 4.1-4.3 beschreven werkwijze en fasering is de inzet van de beschikbare middelen door IBA Parkstad te verdelen in 3 hoofdstromen.

1. algemene Apparaatskosten;
2. projectbegeleiding/procesmiddelen;
3. projectbijdragen.

4.4.1 Algemene Apparaatskosten

De apparaatskosten bestaan uit de algemene personele lasten, huisvestingskosten en algemene kosten van de IBA organisatie. Deze apparaatskosten bedragen maximaal 15% van de toegezegde gemeentelijke en provinciale bijdragen over de gehele looptijd.

4.4.2 Projectbegeleidingskosten/procesmiddelen

De projectbegeleidingskosten/ procesmiddelen zijn de kosten die IBA maakt voor de uitvoering van de praktische werkwijze gebundeld in de drie hoofdinstrumenten van IBA Parkstad.

- Practical, Begeleiding, beoordeling en organisatie van de transformatieprojecten;
- Public, Participatie- en vrijwilligersplatform in Wisselende Werkhuizen;
- Academy, Schakel tussen culturele en academische instellingen.

De kosten kunnen onder andere bestaan uit de inzet van specifieke projectcapaciteit, organisatie van events, inhuur van externe kennis en kunde, presentatie van (tussen-) resultaten.

4.4.3 Projectbijdragen

Een IBA-project, dat de haalbaarheidsfase heeft doorlopen en zodanig “volwassen” is geworden, wordt vertaald in een business case, waarin de daadwerkelijke realisatie en exploitatie worden beschreven. Deze business case wordt getoetst door IBA Parkstad. Op basis van deze toets kán IBA Parkstad een programmavoorstel aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders doen om een projectbijdrage voor de realisatiefase te verstrekken.

Vanuit de kernuitgangspunten van IBA zal IBA Parkstad BV nooit eigenaar van een IBA-project worden. Evenmin zal IBA Parkstad BV deelnemen in de exploitatie of in het risicodragend kapitaal van een project. Mede gelet op de looptijd van IBA Parkstad is het verstrekken van een geldlening geen logisch instrument. Dit betekent dat de bijdrage die IBA verstrekt in de realisatiefase het karakter van een eenmalige subsidie, sponsorbijdrage of gift heeft. Deze bijdrage wordt, na goedkeuring door de AvA, verleend binnen de uitgangspunten zoals deze in voorgaande paragraaf zijn beschreven.

4.5 Mijlpalen

4.5.1 Wat is er gerealiseerd?

Bij gelegenheid van de oprichting van IBA Parkstad BV per 4 juli 2014 is op 27 en 28 juni 2014 is een startmanifestatie georganiseerd voor IBA Parkstad en is de eerste Open Oproep aangekondigd, waarmee allerhande partijen (inwoners, marktpartijen, onderwijs, overheden, corporaties enz.) uitgenodigd werden, om project ideeën aan te dragen die een bijdrage kunnen leveren aan de regionale opgaven en passen bij de thema's van de IBA.

Naar aanleiding van de door IBA Parkstad BV georganiseerde Open Oproep zijn 292 inzendingen met ideeën, initiatieven en projecten in de verschillende stadia en fasen bij haar ingediend. Na de sluiting van de Open Oproep op 15 december 2014 is het kwalificatieproces, dat uiteindelijk zal leiden tot de projecten die het predikaat "IBA label" krijgen, in gang gezet.

Op 27 maart 2015 heeft curator-directeur Jo Coenen in een informeel bestuurlijk overleg een presentatie gegeven van het doorlopen proces tot dusver, de ingekomen reacties op de Open Oproep, de doorlopen eerste selectieprocedure en –criteria met aandacht voor de rol van het Q-team en experten en de aan de hand hiervan tot stand gekomen tussenkwalificatie. Op basis van deze tussenkwalificatie zijn maar liefst 127 projecten geselecteerd die in aanmerking komen voor een kwaliteitsimpuls en aandacht krijgen in termen van kennis en kunde, waarvan 39 initiatieven, middels een op 17 april 2015 gehouden aandeelhoudersvergadering, benoemd zijn tot IBA-kandidaten. De overige 88 initiatieven als IBA-Attention de aandacht van IBA behouden.

De afgelopen tweeënhalf jaar is veel energie besteedt aan het opbouwen van IBA, het uitwerken van het IBA instrumentarium (wisselende werkhuizen, IBA-Academy en IBA Event), het neerzetten van een stevige organisatie die goed verankerd is in de sociaal-maatschappelijke omgeving in Parkstad en de verwerking en beoordeling en het boven verwachting grote aantal van 292 naar aanleiding van de Open Oproep ingediende initiatieven.

4.5.2 Planning IBA

Nu de eerste kwalificatieronde voltooid is, is voor IBA Parkstad het moment aangebroken de daadwerkelijke start met de geselecteerde projecten te maken. Om te ordenen en geen waardevolle projectbijdragen over het hoofd te zien is in september 2015 gestart met Ontwikkelgebieden en Ontwikkelraden.
Met behulp van deze beide organisatievormen denkt de versterkte IBA directie samen met haar team alle in de projecten aangekaarte kwesties de plek en betekenis te kunnen toebedelen die ze verdienen.

4.5.3 Ontwikkelgebieden

In de Ontwikkelgebieden worden de fysiek- ruimtelijke planinzendingen samengevoegd. Deze geven daarmee vernieuwde betekenis en een nieuw gezicht op cruciale plekken van de Parkstad. Projecten worden in samenhang met elkaar uitgewerkt.

4.5.4 Ontwikkelraden

Negen Ontwikkelraden behandelen de importante thema's en brengen deze tot Pilotprojecten voor het nieuwe wonen, zorg, duurzaamheid, onderwijs, kunst en cultuur, etc. opdat de IBA 2020 tastbare resultaten kan tonen met betrekking tot de nieuwe streekgebonden structurerende en innovatieve maatregelen. De raden zijn vooralsnog samengesteld uit leden van de IBA Parkstad, Stadsregio Parkstad, Provincie Limburg en andere belanghebbende instanties.

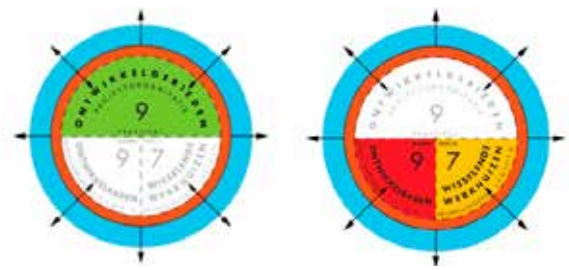

Het doel van elke Ontwikkelraad is een effectief en haalbaar geformuleerde IBA-waardige Pilot die voor het expositiejaar 2020 kan worden gerealiseerd. De Pilot kan zowel een ruimtelijk- fysiek project betreffen, als van instrumentele aard zijn. Daarnaast kunnen incidenteel vragen vanuit de geselecteerde projecten aan de Ontwikkelraad worden voorgelegd voor advies.

5 Hoe gaat de provincie om met IBA Parkstad?

5.1 Hoe gaan wij om met de IBA middelen?

Dit kader biedt een helder zicht op de meerjarige uitvoering van IBA Parkstad en is richtinggevend voor de beschikbaarstelling van middelen voor IBA Parkstad. Hiervoor zijn de volgende bedragen gereserveerd (welke schematisch zijn weergegeven in bijlage 1):

- een bedrag van € 4,5 mln. is door PS bij het besluit van 20 juni 2013 beschikbaar gesteld (€ 500.000 per jaar, gedurende 9 jaren). Dit bedrag is bestemd voor de dekking van het aandeel van de Provincie Limburg in de apparaatskosten van IBA Parkstad (€ 3,375 mln.). Resteert een bedrag van € 1,125 mln. dat wordt bestemd voor de projectbegeleidingskosten en projectbijdragen;
- een bedrag van € 25 mln. intensiveringsmiddelen voor IBA in de coalitieperiode 2015-2019. Dit bedrag wordt gesplitst in een bedrag van € 18 mln. dat gefaseerd en op basis van door Gedeputeerde Staten jaarlijks vast te stellen jaarplannen en/of programmavoorstellen aan IBA Parkstad beschikbaar wordt gesteld en een bedrag van € 7 mln. beschikbaar voor flankerend beleid en dat door de provincie Limburg, onder voorwaarden, zelfstandig wordt ingezet.

5.1.1 Proces

IBA Parkstad BV dient jaarlijks een jaarplan en begroting in bij de aandeelhouders. Het jaarplan beschrijft de uit te voeren activiteiten voor het komende jaar, te behalen resultaten en de voortgang van de projecten richting IBA Label. In de begroting worden de middelen geraamd, uitgesplitst in de drie, in voorgaand hoofdstuk beschreven, hoofdstromen, die nodig zijn om het Jaarplan te kunnen uitvoeren. Tevens wordt een meerjarenraming door IBA Parkstad opgesteld met een doorkijk tot einde looptijd van IBA Parkstad, zodat inzicht blijft bestaan in het verloop van eerder toegezegde € 45 mln. (provinciaal deel 50%, € 22,5 mln.). Projecten die de haalbaarheidsfase hebben doorlopen en uitvoerings- gereed zijn, kunnen door de directie van IBA Parkstad als programmavoorstel voorzien van beargumenteerde adviezen van directie en Quality-board aan de AvA worden voorgelegd met het verzoek om in te stemmen met het verstrekken van een projectbijdrage voor de realisatiefase. Voorafgaand aan een AvA beslist het college van Gedeputeerde Staten omtrent het innemen van standpunten tijdens de AvA.

5.2 Apparaatskosten

De apparaatskosten (algemene personele lasten, huisvestingskosten, kantoor- en organisatiekosten) bedragen maximaal 15% van de totale toegezegde gemeentelijke en provinciale bijdrage over de gehele looptijd. Gemiddeld mogen deze kosten niet meer dan € 750.000 per jaar bedragen. Hierop wordt de begroting getoetst. Hiervan betalen de deelnemende gemeenten 50% en de provincie 50% (€ 375.000,-- per jaar). De apparaatskosten worden jaarlijks in het kader van een jaarplan met begroting geraamd en vooraf ter goedkeuring aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders

voorgelegd. De verantwoording van de besteding van de middelen vindt achteraf plaats in het kader van de vaststelling van de jaarrekening door de Algemene vergadering van Aandeelhouders. In de provinciale begroting is hiervoor € 3,375 mln. gereserveerd (als onderdeel van de € 4,5 mln.). Dit bedrag wordt in jaarlijkse tranches aan IBA uitgekeerd.

5.3 Projectbegeleidingskosten/ procesmiddelen

De projectbegeleidingskosten/ procesmiddelen zijn de kosten die samenhangen met de uitvoering van de drie instrumenten die IBA Parkstad ontwikkeld heeft: IBA Practical, IBA Public en IBA Academy. Ook deze middelen worden jaarlijks in het kader van een jaarplan met begroting geraamd en vooraf ter goedkeuring aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders voorgelegd. De verantwoording van de besteding van deze middelen vindt achteraf plaats in het kader van de vaststelling van de jaarrekening, deze jaarrekening wordt door de Algemene vergadering van Aandeelhouders vastgesteld.

In het Jaarplan moet onder meer zijn opgenomen in welke ontwikkelingsfase de projecten zich bevinden, welke ambitie IBA Parkstad heeft met betrekking tot de doorontwikkeling van de projecten en welke middelen zij daarvoor nodig heeft. De gevraagde middelen worden in relatie gebracht met de voortgang van de projecten die zich in diverse stadia bevinden.

5.4 Projectbijdragen

Een IBA project kan in aanmerking komen voor een éénmalige bijdrage. Om voor een bijdrage in aanmerking te komen, gelden volgende condities:

1. IBA Parkstad wordt géén initiatiefnemer en neemt geen deel in de exploitatie van projecten;
2. Een financiële bijdrage van IBA bedraagt maximaal 50% van de nog te plegen investering;
3. Een financiële bijdrage van IBA bedraagt niet meer dan de onrendabele top;
4. Alleen een financiële bijdrage van initiatiefnemers en/of derden geldt als cofinanciering.

Het voornemen voor het verstrekken van een bijdrage wordt door middel van een separaat programmavoorstel (of in het kader van het vaststellen van het jaarplan met begroting of jaarrekening) door de IBA directie voorgelegd aan de aandeelhouders. De voorstellen moeten voldoen aan de daaraan te stellen eisen, t.w. passen binnen de thema's en speerpunten van IBA Parkstad, voorzien zijn van een deugdelijke business case, beargumenteerde adviezen van de directie en het Q-team (kwalitatief, inhoudelijk en financieel) en de termijn waarop het project daadwerkelijk wordt gerealiseerd.
De aandeelhouders beslissen tijdens een Algemene Vergadering van Aandeelhouders over het wel of niet verstrekken van een bijdrage. In het kader van de jaarrekening zal IBA Parkstad verantwoording aan haar aandeelhouders afleggen omtrent de inzet van deze middelen.

Aan het reeds gereserveerde bedrag van € 1,125 mln. (§.5.1) wordt uit de intensiveringsmiddelen IBA voor de inzet van Projectbegeleidingskosten (§.5.3) en projectbijdragen tezamen een bedrag van € 18 mln. toegevoegd. Het totaal bedraagt € 19,125 mln.

5.4.1 Randvoorwaarden bij Projectbijdragen

Voor de inzet van provinciale bijdragen die aan IBA of in het kader van IBA-projecten worden verleend (cumulatief, direct en indirect) geldt dat nimmer meer dan het maximum van een van volgende bedragen:

1. 50% van de kosten en/of investering en;
2. Een eventuele onrendabele top;

beschikbaar wordt gesteld, tenzij hiervan wordt afgeweken middels een beargumenteerd besluit van Gedeputeerde Staten. Deze voorwaarden voorkomen dat er sprake is van een onbedoelde stapeling van provinciale bijdragen (inzet van middelen) die via IBA Parkstad of buiten IBA Parkstad om, beschikbaar worden gesteld.

5.5 Buitenkansen/ flankerend beleid

Naast het beschikbaar stellen van de middelen ten hoeve van apparaatskosten (§ 5.2 € 3,375 mln. gedurende de looptijd), projectbegeleidingskosten en projectbijdragen (§ 5.3 en 5.4 € 19,125 mln.) op basis van vastgestelde jaarplannen en/of programmavoorstellen kan de Provincie door middel van een besluit van het college van Gedeputeerde Staten, besluiten tot het onder voorwaarden verstrekken van aanvullende bijdragen beschikbaar voor flankerend beleid. Afwijken van deze voorwaarden kan slechts na een beargumenteerd besluit door Gedeputeerde Staten. Binnen de intensiveringsmiddelen IBA reserveren we hiervoor een bedrag van € 7 mln.

Deze aanvullende bijdrage kan worden verleend (criteria)

1. Indien sprake is van een (project)voorstel, evenement, gebeurtenis, kostenbijdrage of een eigen aanpak die aansluit bij de IBA thema's en speerpunten èn
2. Waarbij het initiatief een grote mate van samenhang met, invloed op c.q. een belangrijke positieve bijdrage levert aan (het profileren van) het realiseren van provinciale doelen, beleid, programma's en projecten (op gebied van bijvoorbeeld werkgelegenheid, de sociale agenda en duurzaamheid) èn
3. Indien de directie van IBA hierover een advies heeft uitgebracht èn
4. Indien (mits van toepassing) de betrokken gemeente het initiatief ondersteunt èn
5. De bijdrage nimmer meer bedraagt dan het maximumbedrag van hetzij 50% van de kosten en/of investering hetzij een eventuele onrendabele top èn
6. Gedeputeerde Staten instemt met een onderbouwd voorstel.

De vorm waarin de aanvullende bijdrage kan worden verleend kan mede worden bepaald aan de hand van het in het uitvoeringskader ‘Sturen in Samenwerking’ beschreven instrumentarium (o.a. Subsidie, Opdracht, Financiering, etc).

5.6 Conclusie

Na vaststelling van dit kader door PS is een bedrag van € 22,5 mln. beschikbaar voor IBA Parkstad BV en een bedrag van € 7 mln. beschikbaar voor de uitvoering van flankerend beleid door Gedeputeerde Staten op basis van de criteria vermeldt in dit kader. Met het oog op de uitvoering van dit kader wordt aan Provinciale Staten voorgesteld om de intensiveringsmiddelen IBA, ad € 24,385 mln., beschikbaar te stellen. Via de jaarlijkse Planning & Control cyclus (voorjaarsnota, afwijkingen-rapportages, begroting en eindejaar bijstelling) zal vervolgens de jaarlijkse inzet met bijbehorende begrotingswijziging plaatsvinden.
Ten aanzien van de uiteindelijke inzet van de middelen besluit het College van Gedeputeerde Staten vervolgens over door IBA op te stellen jaarplan, begroting, jaarrekening en programmavoorstel. Provinciale Staten zullen enerzijds (1) via de reguliere planning en controlcyclus periodiek worden geïnformeerd omtrent de voortgang en anderzijds (2) middels een jaarbericht omtrent de ontwikkelingen en de voortgang worden geïnformeerd. Tevens zullen relevante beleidskaders die in de toekomst aan de orde komen in de AvA IBA, ter info worden doorgestuurd naar de commissieleden.

Het is aan de volgende coalitie om IBA-middelen te reserveren voor het jaar 2020.

6 Bijlage 1

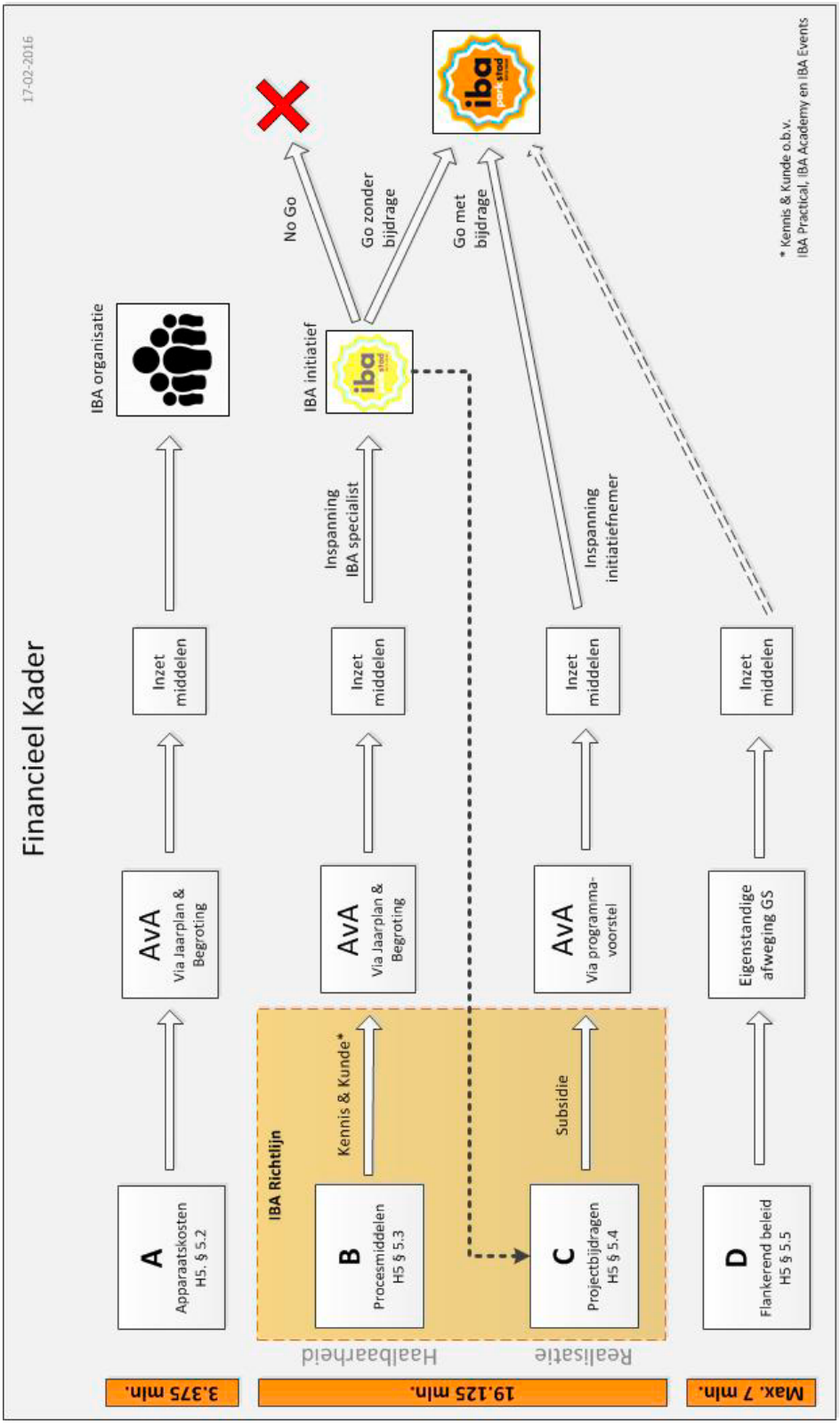
Financieel Kader
17-02-2016
A
Apparaatskosten
H5. § 5.2
IBA Richtlijn
B
Procesmiddelen
H5 § 5.3
C
Projectbijdragen
H5 § 5.4
D
Flankerend beleid
H5 § 5.5
Kennis & Kunde*
Subsidie
AvA
Via Jaarplan & Begroting
AvA
Via Jaarplan & Begroting
AvA
Via programma-voorstel
Eigenstandige afweging GS
Inzet middelen
Inzet middelen
Inzet middelen
Inzet middelen
IBA organisatie
IBA initiatief
Inspanning IBA specialist
Inspanning initiatiefnemer
No Go
Go zonder bijdrage
Go met bijdrage
* Kennis & Kunde o.b.v.
IBA Practical, IBA Academy en IBA Events
3.375 mln.
19.125 mln.
Max. 7 mln.
Haalbaarheid
Realisatie